

KARENSSI- SANOMAT

TYÖTTÖMIEN VALTAKUNNALLINEN YHTEISTOIMINTAJÄRJESTÖ

Ei pelkästä leivästä!

J. Karjalainen laulaa edelleen vanhoja hittejään – mies on jo vuosia ollut yksi Suomen suosituimmista muusikoista. Yleisöä tulee niinkuin ennenkin, lamasta huolimatta. Ihminen ei elä pelkästä leivästä eikä aina jaksu surra leivän puutettakaan.

Takasivu.

Työttömät sossun luukulle?

Työmarkkina-
järjestöt ja hallitus
sopivat
työttömyysturvan
uudistamisesta.
Mitä sovittiin ja
mitä siitä seuraa?

s. 3-4

Ay-johtajat :

Työttömyys huoles-
tuttaa SAK:ssa,
STTK:ssa ja
AKAVA:ssa.

s. 6-7

Puhuminen helpottaa

Jos mieli on maassa,
älä jää yksin
murehtimaan,
kehoittaa Suomen
Mielenterveysseuran
toiminnanjohtaja
Pirkko Lahti.

s. 8-9

Sosiaali- työntekijät:

Perusturvaa
ei saa leikata

s. 11

Työttömät toimivat

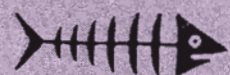
Suomessa jo sata
työttömien
yhdistystä!

s. 12-13

Kirjoita postikortti!

s. 14

Emme syö toisiamme

Elämme sivistyneessä puolenmiljoonan työttömän maassa yhdeksänkymmenluvulla. Presidenttipelin, EU ja ydinvoimakeskustelun ympäröimänä. Maassa missä työttömiä tarvitaan vain vaalikarjaksi. Muutoin olemme vain harmittavana rasitteena hyvinvointi Suomelle.

Erlaisiin instansseihin sidoksissa olevat työttömienkin puolustajat, omien etujensa

menettämisen pelossa toivovat nyt mahdollisimman toimetonta, jopa hiljaista kansakäymisen aikaa ja lämmintä kesää.

Meidän työttömien ei pidä vaipua apatiaan huolimatta siitä, että useampien lomat, matkat jne ovat " katsotaan nyt" nimisessä paikassa tietysti taloudellisista syistä.

Luottamus omiin voimiimme horjuu huolimatta tiedosta, ettemme itse ole työttö-

myteemme syyllisiä. Olemme sijaiskärsijöitä ja uhreja. Viimeaikaiset ratkaisut työttömien elintason ja toimeentulon heikentämiseksi pakottavat meidät yhä painokkaammin turvautumaan omiin voimiimme.

Olemme järjestönä riippumattomassa yhteistyössä lukuisien tahojen kanssa. Mitent toimimme, ettemme kadota elämän mielekkyyttä kohdatessamme kaiken mahdot-

tomaltakin tuntuva?

Tahtomatta tai tarkoituksella meitä ajetaan vastakkain vielä työssäkäyvien kanssa mm. korottamalla työssäkäyvien työttömyysvakuutusmaksua. Kuin olisimme syödessä toisiamme.

Tämä ei ole työttömien linja. Työllisyysohjelmamme mukaan olisi mahdollista työllistää 350 000 työtöntä. Suunta olisi todellista elvytystä.

Valmistaudutaan liikkuvaan syksyyn. Kootkaamme voimamme. Emme luovu enää siitä vähästä mitä meillä on jäljellä. Vedetään henkeä kesän kuukaudet. Nostetaan Suomi mielekkääksi maaksi elää.

Hyvää kesää!

MIKKO IMMONEN
TVY:n puheenjohtaja

Työn puolesta yli 300 000 nimeä

SAK:n ja työttömien edustajat veivät torstaina 3. kesäkuuta pääministeri Esko Aholle 21 mapillista Työn ja elvytyksen puolesta -kampanjassa kerättyjä nimiä. Listoissa on yhteensä 328 091 taloudellisesta tilanteestamme huolestuneen allekirjoittajan vetoomus. Listat vietin myös työntantajajärjestöjen johdolle.

Samassa yhteydessä julkistettiin myös SAK:n työttömien toimintakeskusten hyväksi järjestämän keräyksen tähänastinen tuotto, 370 000 markkaa. Rahankerys jatkuu vuoden loppuun.

Pääministeri Aho ei lupailut Työn ja elvytyksen puolesta -kampanjan valtuuskunnalle työllisyysnopeaa kohenemistä. Ripeäkään elpyminen ei hänen mielestään ratkaisevasti alenna työttömyyttä. Ahon mukaan elvyttämisen ohella tulisi harkita myös rakenteellisia ratkaisuja.

SAK:n puheenjohtaja Lauri Ihalainen piti nimien suurta määrää vankkana osoituksena kansalaismielipiteestä.

- Nyt mitataan kansalaismielipiteen voima suomalaisessa yhteiskunnassa, Ihalainen totesi.

Työttömien valtakunnallisen yhteistoimintajärjestön edustaja Seppo Vainio esitteli pääministerille työttömien toimintaa.

- Elvyttäminen on keskeistä työttömien omassa työllisyyspoliittisessa ohjelmassa. Työttömien asemaa ei myöskään saa heikentää, sillä työttömät ovat jo uhrautuneet ehkä kaikkein eniten, Vainio sanoi.

Pääministeri Aho vastaanotti 21 mapillista nimiä työn ja elvytyksen puolesta.

Päivän kuva

- LEIKATAAN
JA LEIKATAAN.
MISTÄ ENÄÄ
ON VARAA
LEIKATA?

KARENSSISANOMAT

11.6.1993

Julkaisija
Työttömien valtakunnallinen
yhteistoimintajärjestö TVY ry

Päätöittäjä
Mikko Immonen

Toimitussihteeri
Päivi Ahtiala

AD
Kirsi Tuuliniemi

Taitto
Tuija Lautiainen

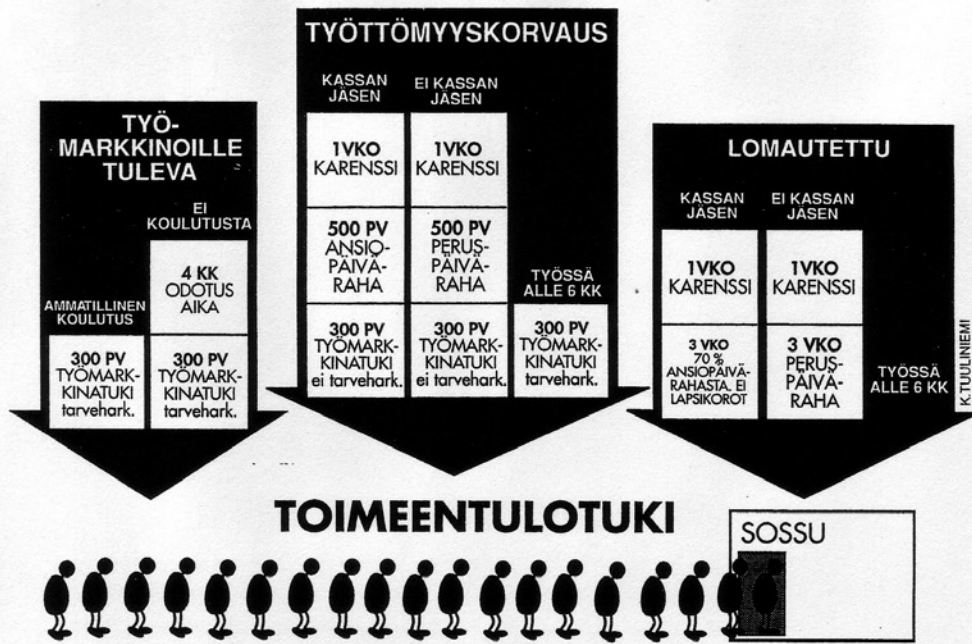
Toimituksen osoite
Vuolteenkatu 11,
33100 Tampere
Puhelin 931-124 753 ja
931-142 869

Ilmoitusmyynti ja -trafiikka
Veikko Mähönen
Vuolteenkatu 11, 33100
Tampere
Puhelin 931-124 753 ja
931-142 869

Painos 30 000 kappaletta

Painopaikka Kangasalan
Lehtipaino oy
PL 28, 36201 Kangasala

Kiittäme
ST-Print
Oy Viisikko Femman Ab

Mitä työttömyysturvasta sovittiin?

Peruspäivärahalle 500 päivän katto

Peruspäivärahalla tai ansiosidonnaiselta päivärahalla 500 päivän jälkeen putoavat 300 päiväksi työmarkkinatuon piiriin

Luodaan uusi tukimuoto, työmarkkinatuki, jonka suuruus enintään peruspäivärahan verran

Ensi kertaa työmarkkinoille tuleville kuuden kuukauden työssäoloehto työttömyysturvan piiriin pääsemiseksi

Työttömyysturvan ulkopuolelle em. tapauksessa jäävät työmarkkinatuon piiriin 300 päiväksi. Ammattiin valmistamattomille neljän kuukauden odotusaika

Lapsikorotukset pois lomautuksista neljän ensimmäisen viikon ajalta. Lomautusajan karenssin (yksi viikko) jälkeen kolmen viikon ajaksi korvaus alenee 70 prosenttiin ansio-PAIVÄRAHASTA. Koskee yhtä työntekijää yhden kerran yhden vuoden aikana

Työnantajalle 1160 markan maksu jokaista lomautettavaa kohti

Ansiosidonnaisen päivärahan ansio-osaan (42% peruspäivärahan ja palkan välisestä summasta) ei vielä alenemaa. Yhden prosenttiyksikön suuruisesta alentamisesta neuvotellaan

Palkansaajien työttömyysvakuutusmaksu 1,87 prosenttiin

Työttömät sosiaaliluukulle

Työttömyysturvan uudistus sulkee osan työttömistä perusturvan ulkopuolelle

Työmarkkinajärjestöjen ja hallituksen välisissä neuvotteluissa tehtiin 19.5. sopimus, joka heikentää ratkaisevasti työttömien perusturvaa sulkemalla osan työttömistä kokonaan työttömyysturvan ulkopuolelle.

Perusturvan ulkopuolelle tipahdavat sopimuksen mukaan kaikki ne, jotka ovat nauttineet 500 päivää ansiosidonnaista päivärahaa tai 500 päivää peruspäivärahaa ja tämän jälkeen 300 päivää ns. työmarkkinatukea.

Ulkopuolelle jäävät myös nuoret, jotka eivät pääse lainkaan työttömyysturvan piiriin, jos eivät ammattiin valmistumisen jälkeen ole vähintään puolta vuotta työssä. Kuuden kuukauden työssäolojaksoa vaille jäävät nuoret saavat 300 päivän ajan työmarkkinatukea, jonka jälkeen he tipahdavat kokonaan työt-

ömyysturvan ulkopuolelle.

Ansiosidonnaista ei leikattu

Ansiosidonnaisen päivärahan tasoon ei toistaiseksi tehty leikkauksia. Mahdollista on, että jatkoneuvotteluissa päivärahan ansio-osa leikataan yhdellä prosentilla.

Sopimuksen mukaan lomautettujen työttömyysturvaa leikataan poistamalla lomautusajalta lapsikorotukset lomautuksen neljän ensimmäisen viikon ajalta. Samalta ajalta

maksettava lomautusajan päiväraha supistettiin 70 prosenttiin ansio-PAIVÄRAHASTA.

Sopimus siirtää entistä suuremman osan työttömyyden kustannuksista palkansaajien maksettavaksi. Palkansaajien työttömyysvakuutusmaksu nostetaan 1,87 prosenttiin palkkasummasta.

Eduskunta päättää

Karenssanomien painoon mennessä keskustelut työmarkkinatuesta

ja sopimuksen yksityiskohdista ovat edelleen kesken.

Työmarkkinatuon lopullinen muoto on vielä sopimatta. Todennäköisesti tuki on korkeintaan nykyisen peruspäivärahan suuruinen, mutta mahdollisesti siitä jätetään lapsikorotukset pois. Myös kotonaan asuvien nuorten työmarkkinatukea suunnitellaan pienennettäväksi puolella. Tarveharkinta ei kuitenkaan koske työttömyysvakuutusesta putoavia, jotka saavat tuen puolison tuloista riippumatta.

Ensi kertaa työmarkkinoille tulevat henkilöt, jotka eivät ole valmis-

tuneet ammattiin, joutunevat odottamaan tukea neljän kuukauden ajan.

Tuen piirissä olevat voitaisiin mahdollisesti myös velvoittaa mm. opiskeluun, joka ei oikeuta opintotukeen, työharjoitteluun ja työhön harjaantumiseen ilman työsuhdetta.

Hallitus antaa sopimuksen mukaisen lakiesityksen eduskunnalle, joka lopullisesti päättää työttömyysturvan sisällöstä. Laki on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1994 alusta alkaen.

Työttömyysturva tutkittavaksi - laki lepäämään yli vaalien?

Eduskunnan perustuslakivaliokunta saattaa ottaa hallituksen työttömyysturvalain tutkintaan.

Jos lain todetaan puuttuvan lakisääteeseen perusturvaan, se voidaan 67 kansanedustajan äänin jättää lepäämään yli vaalien. Lykkäämisen jälkeen laki voidaan hyväksyä yksinkertaisella enemmistöllä.

Perustuslakivaliokunnan puheenjohtajan Sauli Niinistön (kok) mukaan työttömyysturvaa koskevia lakeja katsotaan joka kerta "sillä silmällä".

- Kun hallitus antaa lakiesityksensä, sen ottamista perus-

tuslakivaliokunnan tutkittavaksi harkitaan, Niinistö sanoi Karensisanomille kesäkuun alkupäivinä.

Hänen mukaansa on "yleinen käytäntö", että työttömyysturvalait tulevat perustuslakivaliokuntaan.

Keskeistä hallituksen lakiesityksen arvioimisessa on, minkä suuruiseksi uusi työmarkkinatuki päätetään ja mitkä ovat sen saamisen edellytykset. Myöskään toimeentulotukea, jonka varaan työtön työmarkkinatuon jälkeen jää, ei voida pitää samantyyppisenä perusturvana kuin työttömyysturvaa.

"Työttömyysturva ei ole kansalaispalkka"

– Työttömyysvakuutusta ei voida pitää kansalaisen perusturvana, joka jatkuu vuosikautia, kommentoi SAK:n projektisihteerin Mirja Janerus työttömyysturvan 800 päivän kattoa.

Toisaalta hän ei myöskään usko, että mm. perusturvan loppumisen sisältävä työttömyysturvauudistus tulisi voimaan jo ensi vuoden alusta alkaen, vaikka maan hallitus näin suunnitteleeekin.

Janerus oli SAK:n edustajana työttömyysturvatoimikunnassa ja myös mukana työmarkkinajärjestöjen neuvotteluissa, joissa työttömyysturvalain raameista sovitettiin.

Työllistämisen ratkaisu?

Sopimuksen mukaan työtön saa 500 päivän jälkeen 300 päivää työmarkkinatukea, jonka jälkeen hän tipahtaa toimeentulotuen varaan. Tällä hetkellä peruspäivärahaa saa niin kauan, kunnes töitä löytyy.

Miten SAK suostui sopimaan näinkin radikaalista heikennyksestä nykytilanteeseen verrattuna?

– Työttömyysvakuutus ei ole kansalaispalkkaa vastaava ikuisuus-turva, jonka varassa voi olla vuosikautia. Toisenlaisessa työllisyystilanteessa tämä ei olisikaan mikään ongelma, mutta nyt se on.

– Työvoimaministeriön virkamiehet esittivät neuvotteluissa, että he pystyvät työllistämään ainakin 70 000 henkilöä 500 päivän jälkeen työttömyyspäivärahalta putoavista. Mikseivät he sitten tee sitä, sitä voi vain kysyä, Janerus sanoo.

Tuskin voimaan ensi vuonna

– Yllättäisin suuresti, jos työttömyysturvalaista päätettäisiin yhtäkkiä. Hallitus pyrkii saamaan lain eduskuntaan budjettiriiheen mennessä, mutta asia tuskin etenee kovinkaan nopeasti, Janerus sanoo.

Hän epäilee, että uudistuksia ei saada voimaan vielä ensi vuoden alusta, vaikka hallitus niin suunnittelee. Sopimuksen yksityiskohdista mm. työmarkkinatuen osalta on vielä suuria asiakysymyksiä kokonaisuutena.

Janerus moittii hallituksen neuvottelutaktiikkaa jyrkkälinjaiseksi.

– Tulos on huono kompromissi. Vastassa oli hallituksen puolelta ehdoton seinä esim. työttömyysvakuutusmaksun osalta. Hallitus ei suostunut yhtään nostamaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksua. Se pysyi kuudessa prosentissa, vaikka me esitimme yhdeksää prosenttia. Kun työttömyysturvan kustannukset kuitenkin ovat 19 miljardia markkaa, ei jäänyt muuta vaihtoehtoa kuin nostaa palkansaajien työttömyysvakuutusmaksu 1,87 prosenttiin.

Janeruksen mielestä olennaista kuitenkin on, että työttömyysvakuutusjärjestelmä säilyi rakenteeltaan nykyisen kaltaisena. Ansiosidonnaisen päivärahan ja peruspäivärahan taso ja lapsikorotukset pystyttiin säilyttämään.

– Emme suostuneet ymmärtämään sitä liiro Viinaseen logiikkaa, että työttömyysturvan taso on Suomessa liian korkea. Valtiovarainministeri ajaa jääpäisestä työttömyysturvan leikkauksia, Janerus sanoo.

"Ihminen pankkitukea tärkeämpi"

Työttömien valtakunnallisen yhteistoimintajärjestön puheenjohtaja Mikko Immonen ei ole tyytyväinen hallituksen ja työmarkkinajärjestöjen työttömyysturvasta tekemään sopimukseen.

– Ratkaisusta näkee, että sen ovat tehneet ihmiset, jotka eivät itse ole työttömiä. Jos on hyvällä kuukausipalkalla, on aika vaikea kuvitella, mikä työttömien todellinen tilanne on, Immonen sanoo, vaikka myöntääkin neuvottelutilanteen vaikeaksi.

Immosen mielestä näyttää selvältä, että työmarkkinajärjestöjen ja hallituksen neuvotteluissa toukokuussa hallituksen yhtenä tavoitteena oli ammattiyhdistysliikkeen nollaaminen. Tätä taustaa vasten hän näkee sopimusprosessissa myös myönteisiä piirteitä:

– Pikkasen valoa näin massatyöttömyyden aikana voidaan nähdä siinä, että työmarkkinajärjestöt ovat edes huomanneet työttömien olemassaolon, Immonen sanoo.

Immosen mielestä työttömyysturvauudistuksen huonoin puoli perusturvan määräpäivien supistamisen ohella on lapsikorvausten poistaminen lomautetuilta.

– Monet työttömät elävät suuren velkataakan alla. Monet lastensa lainoja taanneet vanhemmat joutuvat antamaan asuntonsa ulosottoviranomaisille. Työttömyysturvasta ei ole varaa luopua penninkään edestä.

– Lapsikorotusten poistaminen lomautetuilta on alkua sille, että niitä aletaan leikata muiltakin. Työtön-

myysturvauudistuksen lopullisesta sisällöstä neuvotellaan parhaillaan, eikä ole yhtään sanottu, mitä lopulliset ehdotukset tulevat olemaan, Immonen sanoo.

Velvoitetty uusiksi

Jos työttömyysturva loppuu 800 päivän jälkeen ja nuorilta jo 300 päivän jälkeen, se heikentää Immosen mielestä ratkaisevasti pitkäaikaisyrittäjien asemaa. Vaikutus ei näy pelkästään toimeentulotuen varaan putoavien asemassa vaan se vaikuttaa psykologisesti myös niihin, jotka vielä pysyvät perusturvan piirissä. Pelko tulevaisuudesta lisääntyy.

– On täyttä höpöpuhetta väittää, etteivät suomalaiset ihmiset halua tehdä töitä, vaikka näitäkin puheita aina joskus kuulee. Velvoitettyjärjestelmä pitäisi parannettuna versiona pystyttää uudelleen ja työllistää ih-

misiä sitä kautta. Eihän voida ajatella, että ei ole sen paremmin työtä kuin toimeentuloturvaakaan.

Velvoitetty edistäisi myös pitkään työttöminä olleiden ammattitaitoa ja vaikuttaisi positiivisesti henkiseen tasapainoon.

– Pitkäkaistyöttömien kuolleisuusluvut ovat nelinkertaiset muihin verrattuna. Yleisin kuolinsyy on sydän- ja verisuonitaudit, sitten tulee keuhkosityöpiä ja kolmanneksi itsemurha, Immonen sanoo.

Hänen mielestään on kysymys yhteiskunnan perimmäisistä arvoista.

– Mielestäni ihmisellä on suurempi arvo kuin pankkin tukemisella. Asiat täytyisi laittaa todelliseen tärkeysjärjestykseen eikä uskoa talouden vaihtoehdottomuuteen, joka ei sitäpaitsi ole edes totta.

– Lapsikorotusten poistaminen lomautetuilta on alkua sille, että ne leikataan muiltakin, sanoo TVY:n puheenjohtaja Mikko Immonen.

TVY:n Seppo Vainio:

Päivärahakatto selvä heikennys

Työttömien valtakunnallisen yhteistoimintajärjestön kolmihenkinen lähetystö vieraili 28. toukokuuta Kiljavalla SAK:n valtuuston kokouksessa.

Valtuusto kävi tiukan keskustelun kevään työmarkkinasopimuksesta. Erityisen paljon puhuttiin työttömyysturvasta ja nuorten palkka-alesta.

TVY:n edustajat kiinnittivät SAK:n edustajien huomiota erityisesti sopimuksen niihin osiin, jotka koskettavat työttömyysturvaa. Aijaoston puheenjohtaja Seppo Vainio totesi, että katon asettaminen peruspäivärahalle eli ns. työmarkkinatuen käyttöönotto on "helkutinmoinen huononmus".

Mitä tapahtuu sen jälkeen, kun

työtön on saanut 500 päivää ansiosidonnaista päivärahaa tai peruspäivärahaa ja sen päälle 300 päivältä työmarkkinatukea, hän kysyi

– Sen jälkeen on kyse heitteillejättöstä, hän totesi.

Hän kritisoi sopimusta myös siinä, että tekstistä on vaikea löytää elvyttäviä ja työllisyttä lisääviä elementtejä. Tämän totesivat myös SAK:n edustajat Puu ja erityisalojen liiton puheenjohtaja Heikki Peltonen ja tutkimussihteerit Kaija Kallinen.

Niin SAK:n edustajat kuin lähetystön jäsenetkin olivat sitä mieltä, että velvoitettyjä luopuminen oli virhe, jonka vaikutuksiin suomalaisen yhteiskunta vielä monta kertaa törmää.

Työttömien kantoja SAK:n valtuustossa selvittävät TVY:n edustajat Esko Paano (vas), Seppo Vainio (keskellä) ja Mikko Immonen (oik). Kuulolla tutkimussihteerit Kaija Kallinen ja Puu- ja erityisalojen liiton puheenjohtaja Heikki Peltonen.

Työttömillä oma työllisyys-ohjelma!

Työttömät osoittivat mieltään eduskuntatalon portailla torstaina 6. toukokuuta. Päivä oli sama, jolloin parlamentissa puhuttiin oppositio tekemästä työllisyysaiheisesta välikysymyksestä. Välikysymys oli laatuun jo yhdeksäs ja tulos oli sama kuin ennenkin: hallitus jatkaa hallituspuolueiden kansanedustajien tuella.

Työttömät esittelivät mielenosoituksessaan omaa työllisyysohjelmaansa, jonka avulla voitaisiin luoda 350 000 työpaikkaa ja 50 000 koulutuspaikkaa.

Työllisyysohjelman mukaan työpaikkojen lisääminen on mahdollista mm. julkisia investointeja lisäämällä, eläkkeelle pääsyä helpottamalla ja korottamalla palkkoja OECD:n tasoa vastaavasti.

Työttömät vaativat ohjelmassaan myös korkotason alentamista, arvonlisäveron peruuttamista ja julkisten asuntoinvestointien lisäämistä. Myös työajan lyhentämisen mahdollisuudet tulisi työttömien mielestä tutkia.

Työttömyysturvan peruspäiväraha tulisi nostaa 200 markkaan ja ansiosidonnaisen päivärahan maksukautta tulisi pidentää 500 päivästä 750 päivään.

Kaikki tämä maksaisi valtiolle 22 miljardia markkaa.

Rahasumma saataisiin kasaan vähentämällä puolustusmenoja, suurteollisuuden ja pankkien tukiaisia sekä suurten omaisuuksien verohelpoituksia. Erillinen ylellisyysvero toisi lisärahoitusta.

Samoin vaikuttaisi itse ohjelman toteuttaminen: nettosäästö työttömyyskustannuksissa olisi seitsemän miljardia markkaa ja palkkojen ja päivärahojen korotuksista syntyvä verotulojen tuotto lisääntyisi neljän miljardin markan verran.

Mielenosoitusta seurasi joukko kansanedustajia.

Reijo Lindroos (sd) totesi, että työttömyys on pahempaa kuin päältä katsoen näyttää ja koskettaa jo noin kahta miljoonaa suomalaista.

Jarmo Wahlström (vas) kehotti työttömiä seuraamaan, mitä eduskunnassa tapahtuu. Hänen mielestään hallitus joutaa mennä, jos se ei pysty parempaan kuin tähän saakka.

Myös Sulo Aittoniemi (smp) arvosteli hallitusta. Häntä huolestutti Ahon hallituksen aikomus tuhota maan työmarkkinajärjestelmä. Heidi Hautala (vihr) puolestaan vaati kansalaisten perusturvan uudistamista.

Matti Vanhanen (kesk) syytti suurtyöttömyydestä edellistä hallitusta ja vaati työhönottokynnystä alennettäväksi. Kari Hakamies (kok) lohdutteli työttömiä sanomalla, että työttömyys ei ole pelkästään suomalainen ongelma. Hänen mielestään työssä olevien on tingittävä työttömien hyväksi.

P. Angeliev

"Hallitus uuniin, jätkät duuniin"

Ulla Toiminen ja Lea Pauku Nokialta tulivat osoittamaan mieltään "silmaätekeville, että niiden tajuntaan menis, mistä on kysymys".

– Hallitus pitäisi kaataa, ei se ole pienen ihmisen asialla, naiset tuomaavat yhteen ääneen.

Kumpikin on ollut noin vuoden työttömänä Valmetin Linnavuoren tehtailta.

– Töitä siellä olisi, mutta ei kullempa ole varaa maksaa palkkoja, Ulla Toiminen sanoo.

Työttömien täytyy naisten mielestä toimia yhdessä ja näkyä julkisuudessa. Kumpikin on mukana Nokian seudun työttömien toiminnassa.

– Koetetaan koko ajan olla mukana. Meillä on ollut monenlaisia tempauksia, mm. kuorejuhlat Nokian Siurossa, naiset kertovat.

"Pelleilyä"

– On hölmöläisten peitonleikkäimistä, että tässä lamatilanteessa rahaa etsitään työttömiltä ja lapsilta. Meidänkin tarhassa on kolme päiväkotiryhmää, joiden lapset kai pitäisi tappaa kesäkuuksi. Ainakin heidän pitäisi hävitä jonnekkin, koska tarha suljetaan säästöjen vuoksi, sanoo kahden lapsen yksinhuoltajaäiti Taina Repo Helsingistä.

Hän pitää pelleilynä suunnitelmia leikata työttömyyspäivärahasta lapsikorotukset.

– Sen kaksikymppiä meidän lapset syö päivässä pelkinä lämpiminä

juustovoileipinä, Taina sanoo.

Hänen Clintasonsa on laskenut ilman tätäkin: velvoitetyössä käymisen pudotti asumistuesta leijonanosan.

– Vuosi velvoitetyössä oli mukavaa aikaa. Sai pitkää aikaa maistaa työelämää, mutta sitten taas heitettiin syrjään. Töitä olisi ollut, muttei rahaa maksaa palkkaa.

Jaska Riuttaman mielestä nuoret eivät ole sen huonompia kuin aikuisetkaan. Hän ei kuulu nuorten palkka-alen kannattajiin.

Oman elämän alkuun?

Mielenosoituksen kuopuksiin kuulunut Jaska Riuttama tuntee jo 18-vuotiaana kaiken työttömyysnaston omasta kokemuksesta: velvoitetyö kouluviraston siivoojana on loppu.

– Nuorten työllistäminen ei mun mielestä saisi mennä sillä tavalla kuin Kanerva ehdotti, että meille vain kolmannes tavallisesta palkasta. Eihän nuoria saisi pitää muita huonompina, Jaska sanoo.

Hän näkee koko tilanteen aika vaikeana:

– Työväenluokkaa ahdistetaan joka puolelta eikä alistamisen sijaan miettä sitä, että isojen porhojen palkkoja vois laskea.

Jaska elää vanhempiensa luona korvausten varassa. Oman elämän etapiksi hän toivoo marraskuussa alkavan siviilipalveluksenjälkeistä aikaa.

– Sitten kun mä pääsen sivarista, sitten olisi aika alkaa mun oman elämän, hän sanoo.

Vaikka eduskuntatalon portailla heiluneissa kylteissä asioita esitettiin lähinnä huumorilla, asia on suurimmalle osalle kuoleman vakava.

Leivän ohentaminen työttömyyskorvauksella ostettavaksi siivoksi kirvoitti Tampereen miehen sanomaan matkan päätteeksi: "En mä enää tällä lähre mieltäni osottaan. Seuraavalla kerralla otan pätkän kaapelia mukaan".

Työttömyys huolettaa ay-pomoja

Karensisanomat julkaisee kolmen keskusjärjestöjohtajan haastattelut. SAK:n Lauri Ihalainen vakuuttaa, että ay-liike puolustaa myös työttömien etuja, vaikka rahoitusta työttömyysturvan parantamiseen ei neuvotteluissa olekaan löytynyt.

STTK:n Esa Swanljung puolestaan on tyytyväinen siitä, että työttömyysturvan tasoa ei hallituksen yrityksistä huolimatta pudotettu. Suunniteltuun perusturvan loppumiseen 800 työttömyyspäivän jälkeen kumpikaan ei ota kantaa.

AKAVA:n jäsenet alkavat vasta nyt enemmän kärsiä työttömyydestä. Puheenjohtaja Voitto Ranne uskoo akavalaisien omien työllistymisprojektien ja EY:n mahdollisuuksiin estää tilanteen pahenemisen.

Ihalainen:

Ay-liike pitää työttömien puolta

Kansakunta on kovaa kyytiä jakautumassa kahtia; niihin, joilla on työtä sekä niihin, joilla ei ole, sanoo SAK:n puheenjohtaja Lauri Ihalainen. Erityisen huolestunut hän on pitkäaikaistyöttömyyden nopeasta kasvusta sekä tämän kehityksen aiheuttamista toimeentulovaikeuksista.

— **E**ikä kyse ole vain ihmisten toimeentulosta. Sitä turvattomuuden tunnetta, joka erityisesti työttömien keskuudessa lisääntyy, on tarkasteltava laajemminkin, hän toteaa.

Synkimpien ennusteiden mukaan työttömyysaste nousee ensi vuonna yli 20 prosenttiin. Yli vuoden ajan työttömänä olleiden määrä nousee toiselle sadalle tuhannelle.

Pitkäaikaistyöttömyyden laskut lankeavat yhteiskunnan kannalta maksettaviksi vasta tulevina vuosina. Pitkäaikainen työttömyys vierottaa ihmisen työelämästä. Kuitenkin suomalainen yhteiskunta tarvitsee vastaisuudessa meidän kaikkien innostunutta työpanosta, toteaa Ihalainen.

Puheet siitä, että ay-liike ajaisi itsekäästi vain työssä olevien jäsentensä etuja, eivät hänen mukaansa pidä paikkaansa. Viimeaikaisilla ratkaisuillaan ammattijärjestöt ovat pyrkineet pi-

tämään työttömien puolta.

— Kyse on siitä, että jos yhteiskunta ei tarjoa työtä, on sen pidettävä huoli edes työttömien toimeentulosta.

Työssäkäyvät rahoittavat

Viime kuussa lakonuhan alla synnytetty työmarkkinasopimus toi ratkaisun mm. työttömyysturvan rahoitukseen. Koska etuisuuksia ei voitu karsia, oli etsittävä rahaa turvan rahoittamiseen. Keinoksi valittiin lopulta työttömyysvakuutusmaksun radikaali korottaminen.

— Tämä tarkoittaa sitä, että työssä käyvät rahoittavat työttömien toimeentuloturva, sanoo Ihalainen. Rahaa tarvitaan paljon. Syynä tähän ei ole työttömyysturvan taso, kuten on väitetty, vaan työttömyyden ennustellinen kasvu.

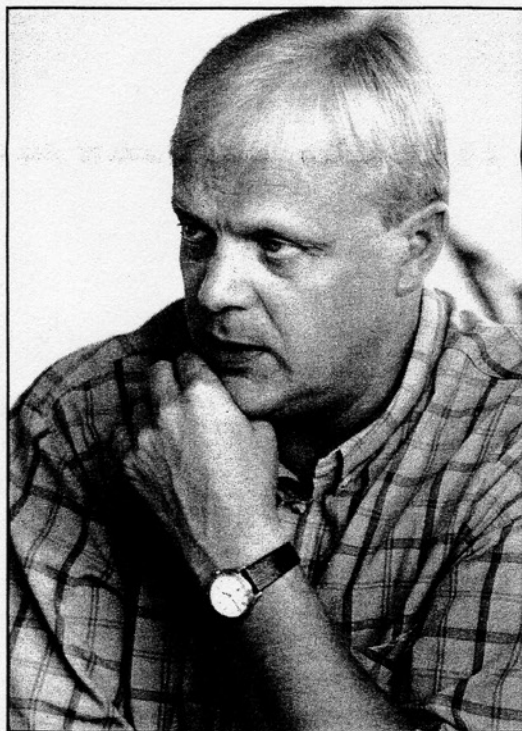
Keskeistä sopimuksessa työt-

tömien kannalta Ihalaisen mukaan on se, että ansiosidonnaisella päivärahalta elävien etuisuuksiin ei tule heikennyksiä. Peruspäivärahaan sen sijaan tulee siihenkin 500 päivän katto. Sen jatkeeksi ryhdytään ensi vuoden alusta maksamaan työmarkkinatukea, enimmillään 300 päivältä.

Ihalaisen mukaan markkamäärästä ei vielä ole täsmällisesti sovittu, mutta taso tulee liikumaan nykyisen peruspäivärahan tuntumassa.

— Mahdollisuuksia jatkaa ansiosidonnaisen päivärahan maksua 500 työttömyyspäivän jälkeenkin ei ollut, koska rahoitusta tähän sinällään tärkeään uudistukseen ei yksinkertaisesti löytynyt, Ihalainen sanoo.

Työttömyysturvamenojen kasvu ei johdu turvan korkeasta tasosta vaan ensisijaisesti työttömyyden kasvusta, pohtii Ihalainen.

Porin työttömyysaste on hie-
man yli 20 prosenttia.
— Heijastusvaikutukset ovat
kuitenkin suuremmat, toteaa Porin
kaupungin työllistämissihteeri
Juha Laine.

Kaupunki työllistää erityisesti
nuoria, vajaakuntoisia ja pitkä-
kaistyöttömiä. Tänä vuonna on
tarkoitus työllistää noin 800 ih-
mistä. Parhaimmillaan viime
vuoden puolella työllistettyjen määrä
nousi jopa 900 henkilöön.

Päivärahalta putoavat mukaan

Uutena työllistettävänä ryhmä-

Porin kaupunki työllistää kaupunkilaisia

nä mukaan tulevat 500 päivän
päivärahalta putoavat. Työttömä-
nä on itse huolehdittava siitä, että
ottaa yhteyttä työvoimatoimis-
toon, mielellään jo silloin, kun
400 päivää tulee täyteen.

— Työttömyyspäivärahalta puto-

avien ryhmässä on aika paljon ni-
itä, jotka eivät ole varsinaisia pit-
käaikaistyöttömiä, joten heistä kau-
pungille saatava valtion tuki on
hieman pienempi. Kaupunki on
kuitenkin valmis heitäkin työllis-
tämään, Laine kertoo.

Tämän vuoden työllistämisen
bruttomenot Porin kaupungille
ovat 81 miljoonaa markkaa, johon
valtion työllistämistukia saadaan
66 miljoonaa markan edestä.
Kaupungin maksettavaksi jää 15
miljoonaa markkaa.

Laskelmassa ei kuitenkaan ole
otettu huomioon verotulojen kas-
vua eikä muita kerrannaisvaiku-
tuksia, jotka Laine arvioi melkois-
en suuriksi.

— Kun työtön on saanut välillä
olla töissä, hän pystyy taas osta-
maan ja käyttämään rahaa, Laine
sanoo.

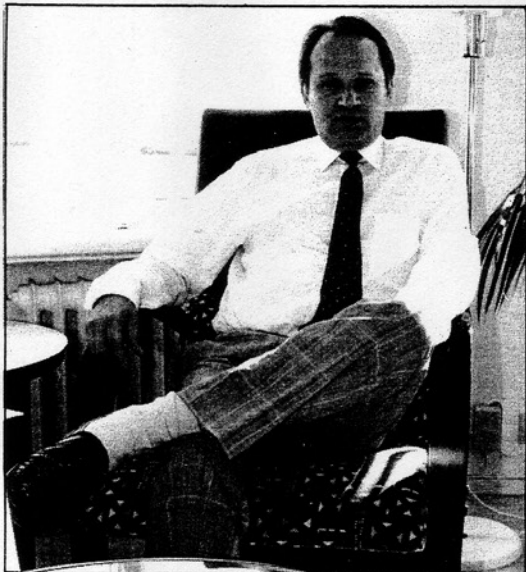
Myös henkinen priistys

Laineen mukaan työttömyyden
tullessa ihmisten ensimmäinen ja
tärkein huoli on taloudellinen toi-
meentulo.

Totaalinen taloudellinen uhka

Swanljung:

Työttömyysturva säilyy

Palkansaajain keskusjärjestöjen ja maan hallituksen saavuttama yksimielisyys nuorten palkka-alennuslain vetämisestä eduskunnasta on STTK:n puheenjohtajan Esa Swanljungin mukaan kaikille palkansaajille vaikutuksiltaan ja sisällöltään erittäin merkittävä.

– Sovimme siitä peruseriaatteesta – jonka muuten pitäisi olla itsestäänselvyys – että työehdoista sovitaan järjestöjen keskinäisissä sopimusneuvotteluissa eikä niistä määrätä laella.

– Samassa yhteydessä hallitus päätti säilyttää työttömyysturvan nykyisellä tasolla, Swanljung sanoo.

Vasta laajojen lakonuhkien siivittämänä syntynyt sopimus johti työministeri Ilkka Kanervan junaaman nuorten palkka-alelain vetämiseen pois eduskunnasta. STTK, SAK, ja AKAVA olivat valmiit puolustamaan sopimuksia, ennen muuta niiden sitovutta, ja työttö-

Palkansaajat ja hallitus ovat napit vastakkain, sanoo Swanljung.

myysturvaa viime kädessä vailla laajalla yhteisellä lakolla.

– Sovimme hallituksen kanssa, että mitään muitakaan työelämää koskevia lakimuutoksia ei tuoda lakiesityksinä eduskuntaan eikä työttömyysajan turvaa heikennetä ellei asioista ole sovittu järjestöjen kesken.

– Työttömyysturvan etuuskien heikentäminen ei ay-liikkeelle käy, ei nyt eikä vasta.

– Tähän hallitus sitoutui, Swanljung sanoo. Voiko tähän sitten luottaa? Hallituksen ja ay-liikkeen talvalhan on ollut melkoista ”tarpoamista”.

– Palkansaajat ja hallitus olivat taas kerran, ties kuinka monennen, napit vastakkain. Hallituksen ja palkansaajain järjestöjen neuvottelu- ja sopimussuhteet ovat koko nykyisen hallituksen elinajan olleet aika heikot, jopa kehnot, Swanljung sanoo.

muutokset ovat nimenomaan maan hallituksen päätöksiä. Niiden sisällöstä on päättännyt, ja siitä vastaa, yksin hallitus, Swanljung muistuttaa.

– Meitä on arvosteltu siitä, että ay-liike oli taas nostamassa veroja. Näinhän ei tapahtunut. Veron korotuksiin johtavat päätökset, esimerkiksi työttömyysvakuutusmaksun roima korotus, ovat hallituksen ratkaisuja ja linjauksia.

– Me valvoimme sopimusten sitovuutta, Swanljung sanoo. Hallituksen linjaukset työttömyysturvan rahoittamiseksi olivat STTK:n puheenjohtajan Esa Swanljungin mukaan nimenomaisesti hallituksen ”ikionomia” linjauksia – eivät ay-liikkeen.

– Meidän mallimme ja laskelmamme eivät ottaneet tulta hallituksen linjauksista, se halusi tehdä asiat niin kuin teki.

Hallituksen päätökset ”keventävät” kansalaisten kukkaroa noin neljän prosentin verran.

– Perästä kuuluu, eduskuntavaalit ovat vuonna 1995, Swanljung sanoo.

Veroja korotti maan hallitus

– Työttömyysturvaan tehtävät

Ranne:

Työttömyys tuttu myös AKAVA:lle

AKAVA:n riveihin työttömyys on tunkenut voimakkaasti parin viime vuoden aikana. Vailla työpaikkaa olevia jäseniä löytyy jo lähes kaikista jäsenliitoista. Huolestuttavin on tilanne insinööriliitossa, jonka jäsenistä noin 15% on ilman työtä, sanoo puheenjohtaja Voitto Ranne.

Hän mainitsee papit ja upseerit ammattikunniksi, joita työttömyys ei ole vielä vaivannut, mutta:

– Tänä päivänä Suomenmaasta löytyy kuulemma jo työtön pappikin, hän toteaa.

Myös lääkärit kärsivät työttömyydestä, joskin he voivat paikata tilannetta yksityisvastaanotolla. Lääkäriliiton jäsenistä 300-400 saa työttömyyspäivärahaa.

Jo vuosia erät akavalaiset ammattiryhmät – esimerkiksi insinöörit ja lääkärit – ovat pyrkineet torjumaan työttömyyttä siten, että heidän järjestönsä ovat pyrkineet rajoittamaan oman alan koulutusmääriä. Ranne toteaa, että esimerkiksi insinöörien kohdalla tilanne on tästä

huolimatta kestänyt. Oppilaitoksesta otetaan sisään noin 5 000 henkilöä, tänä keväänä valmistuu yli 2 000, mutta työtä löytyy vain parille sadalle.

Vastavalmistuneille ei löydy työtä, vaikka nuorten palkkoja työmarkkinasopimuksen mukaan alennettaisiinkin, sanoo Ranne. Hän muistuttaa lisäksi, että monilla akavalaisilla aloilla on käytössä harjoittelupalkka. Jos siitä vipistetään vielä kolmannes, puhutaan todella alhaisista palkoista, hän sanoo.

EY-jäsenyys hyödyttää

Aiempiä vuosia puhuttiin paljon siitä, että nuori koulutettu väki hakeutuu töihin ulkomaille. Nyt näyttää tämänkin tie olevan tukossa, sillä lama koettelee myös keskistä Eurooppaa. EY-mailla on lisäksi taipumus tasata työmarkkinoita keskenään, joten ulkopuolinen Suomi saa nuolla näppejään.

Näin ajatellen Suomen EY-jäsenyys hyödyttäisi koulutettua työvoimaa, sanoo Ranne. Hän sanookin uskovansa, että akavalaiset kannattavat laajasti EY-jäsenyyttä.

Akateemisen koulutuksen saaneet työttömät ovat aktiivisesti mukana erilaisissa itsensä työllistämisperjekteissa, joista Ranne mainitsee esimerkiksi tamperelaisten Pestin. Keskinäinen yhteydenpito on tärkeää. Eristäytyä ei saa. AKAVA tukee tämäläyppistä toimintaa materiaali- ja koulutusavulla.

AKAVA:n jäsenyydessä on useita sellaisia ammattiryhmiä, jotka ovat työssään tekemisissä työttömyyden seurauksien kanssa. Esimerkkeinä voidaan mainita sosiaalityöntekijät, psykologit, lääkärit ja mikseipä papitkin.

Etenkin sosiaalityöntekijät ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että työttömäksi joutuminen ja etenkin pitkäaikaistyöttömyyteen ajautuminen on ihmiselle kova esku, sanoo AKAVA:n puheenjohtaja Voitto Ranne.

AKAVA tukee jäsentensä itsenäistä työllistymistä, lupaa Ranne.

vaikuttaa lamauttavasti myös henkiseen puoleen. Toimeentulon turvaaminen puolestaan vaikuttaa virkistävästi yleiseen ilmapiiriin.

Aikaisemmin Porissa oli jonkin verran vaikeuksia löytää sopivia töitä.

– Aika moni joutuu tekemään jotakin muuta kuin mitä ennen on tehnyt, vaikka tietysti yritämme löytää ammattia vastaavaa työtä. Tästä aiheutui aikaisemmin pientä konfliktia, mutta ei nyt enää. Nyt ollaan entistä enemmän valmiita tekemään mitä tahansa työtä, Laine kertoo.

Kansanedustajien aloite: Luopumiseläkkeellä nuorille töitä

Kansanedustajat ehdottavat palkansaajille mahdollisuutta luopumiseläkkeeseen maatalousyrittäjien luopumiskorvauksen tapaan. Laki-aloitteen takana on 40 kansanedustajaa eri puolista.

Työelämässä on mukana noin 200 000 55-64-vuotiaasta työntekijää. Jos luopumiseläkkeelle siirtyisi 50 000 55-64-vuotiaasta työntekijää, avointa työttömyyttä saatisiin pudotettua runsaat kolme prosenttia. 55-64-vuotiaista valtaosa on mennyt työhön

viimeistään 15-vuotiaana ja monilla on takanaan 40 työttömyyden tai ennemminkin.

Tällä hetkellä tämän ikäluokan edustajista moni hakee yksilöllistä varhaiseläkettä, mutta saa hakemukseensa kielteisen päätöksen. Samaan aikaan tuhannet nuoret ovat ilman työtä.

Eläke tulee halvemmaksi

Kansanedustajat ehdottavat lakialoitteensa, että nuorten

työttömyyden alentamiseksi luotaisiin väliaikaiseksi ratkaisuksi palkansaajan ja yrittäjän luopumiseläke, joka koskisi 55-64-vuotiaita. Luopuminen edellyttäisi työnantajan sitoutumista ottamaan nuorempi työntekijä eläkkeelle siirtyvän tilalle.

Kansanedustajat perustelevat aloitteensa paitsi inhimillisillä syillä, myös taloudellisilla laskelmilla. Kun 55-64-vuotiaiden työttömyysturva- ja eläkemenoja verrataan, työttömyysturvan menot ovat bruttotasolla eläke-

menoja suuremman.

Olellaista on myös verrata työelämästä eläkkeelle siirtyvän eläkettä ja hänen tilalleen tulevan nuoren työttömyyspäivärahan saantia säästöstä. Jos työpäivä saa ansiopäivärahaa saava kahden lapsen äiti tai isä, päivärahoissa saadaan eläkemenon kasvua suurempi säästö.

Ongelmat pitää puhua pintaan

Kun työttömän pinna alkaa kiristyä, pätee ohjeeksi sama kuin kaikille, joiden ongelmat kasvavat yli totutun: puhuminen tuo ongelmat pintaan, keskustelu auttaa jäsentämään ja helpottaa vastauksien löytymistä.

– Työttömyys on kuitenkin yhteiskunnallinen ongelma, ja siltä taholta täytyy myös ratkaisun tulla, sanoo Mielenterveysseuran toiminnanjohtaja Pirkko Lahti.

Työttömäksi joutuminen on yhteiskunnallisesta syystä huolimatta jokaiselle henkilökohtainen kriisi, jota käydään läpi masennuksen, jossittelun ja aggressioiden kautta.

Uudelleen suuntautumiseen tarvitaan noita kaikkia, vaikka ne rassavat ympärillä eläviinkin. Päästäkseen työttömyyden tuoman kriisin läpi ihmisen on hyvä kirjoittaa ihan paperille ne asiat, jotka kokee kipeimpinä. Ja puhua niistä.

– Puhumiseen ei suinkaan tarvita ammattikuuntelijaa. Ystävät ovat tärkeä tuki ja perhe. Mutta perhe ei

jaksa aina ja pitkään kuunnella. Puolisolle ei aina edes voi kaikkein kipeimpiä asioita puhua. Silloin kannattaa puhua ulkopuolisella, kehoittaa Pirkko Lahti.

– Kaipaen kohtaamispaikkoja työttömille. Ensinnäkin työttömyyden ongelmat kuuluvat työministeriölle ja työvoimatoimistoille, niiden pitäisi ottaa ihan uusi asenne. Miksei työvoimatoimistojen isoissa auloissa ja käytävillä voisi olla toimintaa. Ei se maksaisi mitään, eikä veisi aikaa: ay-liike, ministeriöt ja sosiaaliala voisivat yhdessä pitää työvoimatoimistoissa vaikka minkä-

laisia keskustelu- ja ryhmätyötilaisuuksia.

– Tällä hetkellä tuntuu heitteillejätöltä, kun työttömän ainoa kontakti työvoimatoimistoon on virkailijan kehoitus ottaa yhteys puolen vuoden päästä! Se masentaa, tuntuu siltä, kuin ei edes yritettäisi auttaa työn löytymisessä. Kuitenkin työvoimatoimisto on työttömälle luonnollinen paikka, ja sieltä pitäisi saada tietoa ja tukea, ryhmissä ja erikseen.

– Myös työttömät voisivat organisoida pieniä kohtaamispaikkoja itselleen: lapset voisi jättää sinne het-

keksi parkkiin, olisi tila, missä keskustella muiden aikuisten kanssa, kun oma työporukka on kadonnut ympäriltä.

Työttömän arki erilaista

Työttömyyden kanssa painitaan eri tavoin. Suomalainen sisu. Pullo. Vaikeneminen. Nukkuminen, joka ei vie väsymystä. Unettomuus, joka tuo väsymyksen. Salailu: aamulla lähdetään tyhjää attasesalkku kainalossa kulkemaan "työajaksi" pois

naapureiden silmistä.

Työttömyyden kestämisessä on sukupuoli- ja koulutuseroja.

– Naiset kestävät paremmin, sillä heidän perinteeseensä kuuluu, että voi olla vaikeata. He ovat oppineet selviämään. Useimmille naisille myös kodinhoito ja lapset antavat sellaisen tunteen, että "osaanhan minä sentään jotain". Ja kotityöt saavat ajan kulumaan.

Suomalainen mies on tottunut vaimoon keittiön haltiattarena. Tiskaamaan mennään vain "vaimoa auttamaan". Jos mies on työttömänä ja vaimo töissä, on edessä useimmi-

ten suuri muutos perheessä. Pirkko Lahti sanoo omasta kokemuksestaan: "Mieheni on ollut kaksi vuotta työttön, silti olen keittäohommissa yhä piällysmiehen asemassa, sanon, että pyykki pitäisi pestä tai tehdä tuota ja tuota."

– Miehen, ja naisen, on vaikea työttömyydenkin aikana oppia muuttamaan asennettaan niin, että mies hoitaisi hommat alusta loppuun. Työssäkäyvä nainen saattaa sanoa tiskit tiskanneelle työttömälle miehelleen yhä "kiitos että tiskasit". Toisinpäin ei edes silloin, kun molemmat ovat töissä.

– Akateemisesti koulutetut pärjäävät paremmin työttömyyden kanssa. Heillä on hankittua tietoa, ja sen myötä kontakteja, ja koulutuksesta netotaan työttömyyden aikana itsetuntoa. Akateemisilla työttömillä on enemmän keinoja selvittää työttömyyden kriisistä, sanoo Pirkko Lahti.

Mutta hän lisää:

– Yhteiskunnallinen ajattelumme on aina ollut siitä, että kannattaa hankkia ammatti. Korkeasti koulutetut jäävät nyt kuitenkin suoraan työttömiksi. Näille entisen ajattelun "kuninkaille" työttömyys on kova kolaus. He ovat tyhjän päällä. Heissä on myös niitä, jotka leikkivät töihinlähtöä aamuisin, kuluttavat aikansa jossakin ja palaavat "töiden" loputtua kotiin.

– Ihmiset haluavat pärjätä ja elää, ja työttömyyden aikana se näkyy mitä erilaisimpina uusina asioina. Nuorilla on vaikeata, koska he eivät ole olleet ay-liikkeessä, he eivät tiedä kanavia, mistä saa tietoa.

– Kaksi kasvukäyrää näkyy jo:

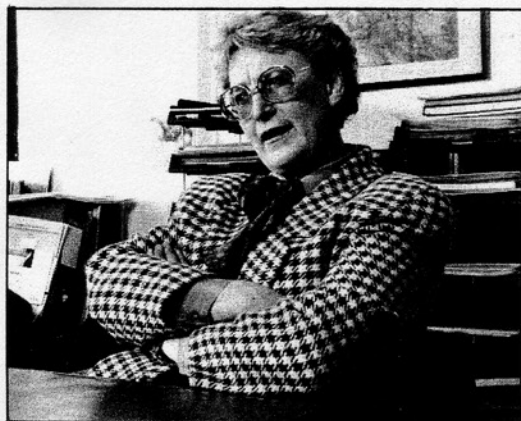
lapsia tulee enemmän ja avioeroja myös. Joillekin on "kunniallisempaa" olla äitiyslomalla kuin työttömänä, ja toisaalta jos lapsia aikoo tehdä, mikä aika on sen parempi kuin lama? Avioeroja otetaan, koska niitä "kannattaa" ottaa ainakin paperilla: puolison ansiot voivat viedä työttömyyskorvauksen.

Pirkko Lahti naurahtaa ajatukselle, että näiden vuosien tilastoja tutkitaan vuosien perästä ajatellen, että "viimeinkin ne ymmärsivät ruveta tekemään veronmaksajia". Tilastot syntyvät aivan muista syistä.

Kuka auttaa, jos kiristää?

Pirkko Lahti sanoo työttömyyden

TEKSTI: TAINA REPO

Pirkko Lahti kaipaa kohtaamispaikkoja työttömille.

olevan työministeriön ongelma, sillä työttömyys on työn ongelma. Työttömien pitäisi mennä mielenterveys-toimistoon hakemaan tietoa ja apua. Mutta ei työttömyyteen.

– Työttömät eivät ole potilaita, vaikka heistä sellaisia yritetään tehdä. Heillä on työn puute. Mutta jos mielenterveysongelmia tulee, kannattaa aina mennä puhumaan.

Mielenterveysseuralla on kriisi- ja ensiapukeskuksia ja SOS-puhelin. Yksityisiä auttajia on myös, mutta niiden maksuhoitoista kannattaa ottaa tarkkaan selvää.

– Kunnalla on velvollisuus auttaa kriisitilanteessa. Tosin ihmistä katsotaan takuulla pitkään, jos hän menee suoraan sairaalaan ja sanoo vovansa huonosti. Kunnan sosiaalitoimistosta joka tapauksessa saa tietoa siitä, mistä paikoista apua löytyy.

– Väitän, että mielenterveysongelmia puretaan nyt poliiseille, takseille, ravintoloiden henkilökunnalle ja perheelle. Ne tekevät mielenterveystyötä tällä hetkellä yli kaiken, ja kaverit tietysti.

Sen huomaa, mutta tunnustaako sen?

Pirkko Lahti on varma siitä, että jokainen huomaa milloin pinna alkaa olla liian kireällä. Mutta suuri kysymys on se, haluaako tunnustaa kärsivänsä mielenterveyden ongelmista.

– Meillä koetaan yhä vielä nolona se, että ikäänkuin joutuisi tunnustamaan pinnansa loppuvan. Usein ihmiset simittelevät ja hakevat syntipukkeja muista. Silti merkit ovat aika varmoja, kun ongelmia alkaa ilmetä: ei saa unta öisin, herää kahden-kolmen aikaan, kaikista asioista tulee vuoden korkuisia...

– Minun neuvoni ongelmien ilmetessä on: keskustelemaan. Mitä enemmän sanoo ääneen, mitä enemmän pystyy puhumaan, sitä enemmän asiat ja ongelmat jäsentyvät, ne tulevat pintaan. Silloin alkaa löytyä vastauksia.

Hengenruokaa ja reseptejä

Juuri kun tämän palstan pitäjä oli miltei saanut valmiiksi vuoden 1993 ensimmäisen vuosineljänneksen ensimmäisen loistavan reseptinsä, jolla lammasta piti täyttymän ilman suurempia ponnistuksia näihin pienempiin ponnistuksiin kuuluu esimerkiksi kaupan edustojen ritilöiden nostaminen sinne toisilta pudonneiden pennien keräämiseksi, junamatkustajien hylkäämien, vähän luuttujen iltahehtien kokoilu ja kierrätys pientä palstanpitäjälle osoitettua korvausta vastaan ja viimein torin poikki kävely oikeaan aikaan ja lokkeja sekä puhdistusautoja väistämisen ja samalla käyttöketpoisia vihanneksia taskuihin keräminen, siis juuri kun olin keksimälläni kielenvievän reseptin näin vanhan ystäväni istumassa puistonpenkillä kirjaa lukien.

Hämmästyksen ja ilon huudahdus edelsi huutoani hänelle – huuto tosin loppui "Hei!" tervehdykseen, sillä huomasin unohtaneeni ystäväni nimen. Siihen taas oli syynä viimeisestä tapaamisesta kulunut huomattavan pitkä aika. Iloinen oli tervehdykseni siksi, että vähän aikaan näkemättömät tutut muodostavat potentiaalisen työssäkäyvien ryhmän; jos iloisesti keskustele heidän kanssaan, voi ruuvalon päätteeksi saada kutsun viereiseen kahvilaan sanoilla: "Tu, mää tarjoun sulle kahvit." Hämmästyksen sekoontui ilooni siksi, että vaikka muistini ei heti palautunut mieleeni kyseisen tuttavani etu- tai sukunimeä, muistini oli tarkasti taltiointuna tieto, ettei tuttavani koskaan ollut lukenut mitään muuta kuin kaupan ikkunan erikoistarjoukset.

Siis istahdan rennosti hänen viereensä, aloitan kohteliaasti keskustelua vetäen hänen ulsterinsa kulman takamukseni alta, silitän sen väliimme ja ihailen hänen lukuharrastustaan. – Keitto-kirja nääs, hän tokaisee, murahtaa ja uppoutuu tankkaamaan puolijääneen reseptiä,

jonka otsikkona on "Paistettu kananahka". Rypistän otsaani: merkittistä. Rykäisen ja kysyn yhä rennosti hekotellen: – Sopsis meikäläiselle, työttömänä kun kuljetaan. Katson häntä, kirjaa ja taas häntä. – Niin määkin. Äiti lähetti tän synttärilahjaks: Sopan sinulle keitin - keittokirja ihmisille, tuttavani murahtaa. Hän korjaa asentoaan saadakseen aurin-gonvalon osumaan runsaan lehvistön lomitse juuri lukemalleen sivulle ja katsoo siten minuun: – Jos sääkin oot työttön, mää oon lainata tän sulle, kun oon lukanut.

Näin sai alkunsa katkon kärsineen ystävytemme uusi kausi, ja se helpotti mielestäni sitä tosiasiaa, että itse asiassa olin ajastani jäljessä lamareseptejä kehittelessäni.

Kyseisen kirjan kirjoittaja, henkilö nimeltä Andy Wall, oli kirjannut kaikki minunkin mielessäni katkonaisina herkkujen valmistusohjeiden ideainpoikaisina pyörineet ajatukset. Hän oli kirjoittanut kirjan, kustantamo oli julkaissut sen ja voi vain kuvitella, että alle 80 eucun sitouden suomenmarkan hintaan myytävästä kirjasta saamallaan tulolla tämä Andy nyt saattoi korvata reseptiensä kannannat kyseisen eläimen rintapaloilla ja käyttää ohjeidensa kohdassa "niin ja niin paljon vettä" ihan oikeata kuohukemaa.

Minun työttömiä hetkiäni sulostuttaa nyt kirjallisesti suuntautuneen ystäväni läsnäolo ja se hengenravinto, jota imemme itseemme Sopan sinulle keitin -kirjasta valittuja paloja toisille luokiessamme. Hyvät hyvän gastronomian, hengen- ja silmäärunnan ystävä: yleensä soitto äidille riittää syntymäpäivälahjaksi ja paluupostissa tulee tämä viehättävä selviytymisopas. Nautintaohjeeni on: ohuina siivuinä ymmärtävän ystäväni seurassa. Ruokahalua!

"KOLIKKOKOKKI"

Kannustusta rajoitusten asemasta

Nykyistä suurtyöttömyyttä ei kyetä hallitsemaan työvoimapolitiikan vanhoilla keinoilla. Tarvitaan uusajattelua: alistamisen ja passivoinnin sijasta yhteiskunnan tulee tukea työttömien aktiivisuutta ja osallistumista mihin tahansa mielekkääseen toimintaan.

– Työttömät voivat olla aktiivinen ja uutta luova joukko. Tähän heille on luotava edellytykset muuttamalla sekä asenteita että työttömien elämää sääteleviä säädöksiä, vaatii työelämän tutkija, sosiaali- ja terveysministeriön ylitarkastaja Pentti Kananen.

– Meiltä puuttuu nyt noin 650.000 työpaikkaa, mutta nykyresurssit äärimmilleen virtitetynä työvoimapolitiitset toimenpiteet voivat kohdistua enintään 100.000 työttömään, Kananen huomauttaa.

Eriyisen loukkaavana työttömät kokevat työvoimapolitiikan asenteellisuuden, joka on puettu pyköliin ja säädösten muotoon. Niiden sisältönä ovat leimallisesti kiellot ja rajoitukset.

Hallinnon puuttuminen ja määrällisesti ulottuva pitkälle työttömien yksityisyyden alueelle. Perustelut johdetaan työllisyyslain säädöksestä, jonka mukaan työttömän on oltava työmarkkinoiden käytettävissä.

– Tämä säädös kiteyttää vallitsevan käsityksen, jonka mukaan ihmisen on oltava joko työssä tai lähes hermeettisesti varastoituna sitä varten. Juuri muuta mahdollisuutta ei ole nähty eikä työttömälle annettu.

Passivoinnin sijaan on kysyttävä kuinka työttömät kyetään rekrytoimaan mielekkääseen toimintaan, kun paluu palkkatyöhön näyttää monilta tukkiutuneen, Kananen sanoo.

Hänen mukaansa työttömät tulee nähdä taakan sijasta yhteiskunnan voimavaraksi, jolla on paljon hyödyllistä annettavaa.

– Yhteiskunnan tulisi pitää tar-

keänä sitä, että työttömät toimivat, saavat aikaan, sivistävät itseään ja ansaitsevatkin jotain. Tämän päivän aktiivisuushan on yleensäkin katsottu positiiviseksi ja kannustettavaksi toiminnaksi. Miksi se ei olisi sitä työttömäksi joutuneille? Kananen kysyy.

Lisäansiot sallittava

Työttömien uuden, aktiivisen roolin mahdollisuuksista enteilee se omaehtoinen toiminta, jota on virinnyt kautta maan. Tältä toiminnalta on raivattava sille nyt olevat esteet.

Räikeitä rajoituksia liittyy mm. työttömien opiskelumahdollisuuksiin, koska tällä hetkellä työttömyystyrvjärjestelmä kieltää työttömältä omaehtoisen päiväopiskelun.

– Säädöksiä ja tulkintoja tulisi muuttaa siten, että pitkäaikaistyöttömälle sallitaan päivittäinen opiskelu oppilaitoksissa ja esim. työttömien itsensä järjestämässä koulutuksessa. Tässä yhteydessä pitkäaikaistyöttömyyden alaraja tulisi määrittellä työllistämässään väljemmin ja alentaa esim. kolmeen kuukauteen, Kananen esittää.

Kananen mukaan yhteiskunnan on syytä arvostaa ja kannustaa työttömien järjestöjen ja ryhmien pyrkimyksiä järjestää opintotoimintaa omin voimin.

– Samoin tulisi sallia ja kannustaa työttömien osallistumista erilaiseen vapaaehtoistoimintaan esim. hoito- ja hoivatyön alueilla, ympäristöhoitotöissä, jne. Järkevästä tekemisestä työttömille ja heidän ryhmilleen tulee maksaa korvausta.

– Työttömien ryhmille voitaisiin luoda edellytykset myös pienimuotoiseen taloudelliseen toimintaan, kuten myyjäis-, ruokala- tai tuotantoliseen verstoimintaan. Pienet lisäansiot tulisi sallia verottomina henkilökohtaisesti työttömyysturvaetuksien niistä kärsimättä, Kananen hahmottelee.

– Vapaa-ajan harrastus- ja muita palveluja voitaisiin tarjota työttömille nykyistä enemmän ja nykyistä huokeampina. Kenties työttömät voisivat puolestaan osallistua niiden ylläpitämiseen.

– Paljon muutakin on tehtävissä, jos niin halutaan ja työttömien osallistumiselle luodaan edellytykset. Tärkeää olisi, että mahdollisuuksista keskustellaan avoimesti ja keskusteluun osallistuvat myös työttömät itse, Pentti Kananen toivoo.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on aloitettu kartoitus työttömien osallistumisoikeuksista ja niiden lisäämismahdollisuuksista. Kananen toivoo nopealla aikataululla myös käytännön kokeiluja.

teksti: RISTO ULJAS

Yhteisvastuu-keräys tuotti myös työttömille

Tämän vuoden yhteisvastuu-keräys tuotti hyvän tuloksen. Lopullista tuottoa lasketaan parhaillaan ja summat julkistetaan syys-lokakuun vaihteessa. Vaikka Yhteisvastuun listakeräys oveilta oveille on loppunut, mattimyöhäinen ehti vielä elokuun loppuun asti antaa lahjoituksen pankkiin.

Yhteisvastuu-keräyksen järjestäjän Suomen kirkon seurakuntatoiminnan keskusliiton ja Työttömien valtakunnallisen yhteistoimintajärjestön kesken on sovittu, että työttömien toimintaan jaetaan avustuspoistia viisi prosenttia, mikä keräyksen tuotosta riippuen tarkoittaa noin miljoonaa markkaa. Rahat tulee käyttää työttömien toimintakeskusten tukemiseen, mm. ateriapalveluihin, verstaaisiin, neuvonta- ja opintopalveluihin sekä virkistykseen. Työttömät ovat olleet mukana myös listakeräjinä.

Varovaista optimismia

– Mieliä keräyksen tuotosuhteen on varovaisen optimistinen, toteaa keräyksestä vastaava pastori Mikko Malkavaara.

Viime vuonna Yhteisvastuun tuotto nousi 22,4 miljoonaan markkaan. Nyt näytetään Malkavaaran mukaan siltä, että olisi enemmän niitä seurakuntia, jotka ovat kasvattaneet keräystulostaan kuin niitä, jotka ovat vähentäneet sitä.

Lopullisesti asia selviää vasta sitten, kun kaikki 45 000 keräyslistaa on tarkastettu, pankkilahjoitukset siirretty sen seurakunnan piiriin, jossa lahjoitus on tehty ja ns. korvamerkillä varustetut lahjoitukset eli määrättyyn kohteeseen suunnatut lahjoitukset on laskettu. Tähän kaikkeen menee hyvinkin koko kesä.

– Jos emme yllä viimevuotiseen tasoon, se johtuu alhaisista koroista. Meillähan jaetaan koko summa korkoineen kaik-

kineen – ja nyt pankkien korot ovat huomattavasti alhaisemmat kuin viime vuonna, Malkavaara huomauttaa.

Suurin osuus Yhteisvastuun tuotosta jaetaan Kirkon ulkomaanavun kautta Afrikan naisten asemaa kohentaviin ruohonjuuritaso-kehitysohjelmiin. Kotimaassa työttömien lisäksi apua saavat mielenterveyspoltilaiden omaiset mm. kuntoutuskeskuksen rakentamista varten.

Keräyksen tuotosta jaetaan myös ajankohtaisia hätäapua Kroatian ja Bosnian sodasta kärsiville. Lisäksi seurakunnat saavat käyttää 10 prosenttia keräämistään summasta omaan diakoniatyöhönsä.

”Mielellään apua työttömille”

Tampereen Härmälän seurakunnassa on 9500 jäsentä. Seurakunnan yhteisvastuu-kerääjät ehtivät käydä läpi miltei kaikki vehmaan esikaupunkialueen asunnat.

Kerääjiä oli seurakunnasta 71 ja lisäksi kolme kerääjiä työttömien toimintakeskuksista.

– Tulos on tasan 45 478,87 markkaa, mikä on lähes 6000 markkaa enemmän kuin viime vuonna. Tulos tekee noin viisi markkaa seurakuntalaista kohti, kertoo kirkkoherra Sakari Suutala.

Hänen mukaansa seurakuntalaiset ottivat keräyksen hyvin vastaan. Erityisesti kotimaiset kohteiden mukanaolo miellytti.

– Työttömille kerääminen koettiin myönteiseksi. Ihmiset tuntevat, että he voivat näin pienellä osalla jakaa yhteistä kohtaloa, Suutala tulkitsee.

Työministeri tiedottaa

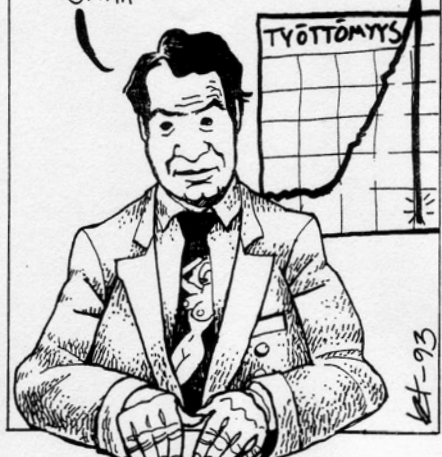
OLEN VIIMEIN PÄÄTTÄNYT TEHDÄ JOTAIN SUOMEN TYÖTTÖMYYDELLE

NIMITYS TYÖTÖN MUUNNETAKOOT VÄHEKSYVÄNÄ VAPAAKSI TYÖMARKKINA RESURSSIKSI

NÄINOLLEN SUOMESSA EI OLE ENÄÄ TYÖTTÖMIÄ

Sosiaalityöntekijät: Perusturvan leikkaus katastrofi

Työttömyys toi jonot sosiaalitoimistoon

Sosiaalityöntekijä Paula Joupin pöydällä on puuveistos, pieni mies hattu kädessä ja käsi ojossa. Jouppi sai veistoksen asiakkaaltaan evästyksin: "Tämmöinen minä koen olevani, kun joudun tulemaan tänne".

Sosiaalitoimiston kynnys on edelleen korkea, vaikka ihmisten vaikeudet ovat työttömyyden myötä hurjasti lisääntyneet. Puhelinlinjat tuuttaavat enimmäkseen varattua, kun hätää kärsivä yrittää soittaa ajanvarausta sosiaalitoimistoon.

Esimerkkikaupungeissamme Espoossa ja Tampereella aikaa sosiaalityöntekijälle joutuu odottamaan neljästä kuuteen viikkoa, Tampereella jopa kaksi kuukautta.

Tampereella nälkäisiä

Sosiaalityöntekijöiden asiakasmäärät ovat Tampereella kasvaneet kahdessa vuodessa liiki kaksinkertaisiksi. 18 000 toimeentulokiasiaakkaasta 80 prosenttia on työttömänä.

Sosiaalietuuskien karsiminen ja riittämätön työttömyysturva luovat toimeentulotuen tarvetta. Lisäksi liittojen päivärahojen viivästyminen, karensit ja asumistukipäätösten pitkittyminen tuovat ihmisen sosiaalityöntekijän vastaanotolle. Hän joutuu hakemaan perusturvaa monelta luukulta.

- Kun asumistukea pienennettiin, tulivat ihmiset meille. Kun kuuden kuukauden velvoitetyö lopetettiin, meille tuli lisää asiakkaita. Näennäissästöt muualla kasvattavat paineita täällä, sanoo Tampereen läntisen alueen sosiaalityöntekijä Paula Jouppi.

Tampereen eteläisen alueen sosiaalityöntekijä Heli Salo kertoo tekevänsä parikymmentä avustuspäätöstä päivässä. Osa hoituu kirjallisesti, osa puhelimessa.

Asiakkaista vain osan kanssa ehtii keskustella, sillä leijonanosan ajasta tilaoudellisten seikkojen setviminen.

- Asiakkaasta on ehkä nöyryyttävää istua tuossa ja selittää perin pohjin kaikki menonsa ja tulonsa. Mutta ihminen täytyy todeta rahattomaksi. Ilman sitä me emme voi avustaa, Salo sanoo.

Leipärahat pankille

- Väitän, että monessa perheessä on nälkä. Se on tämä sotavelkojen

maksuperiaate, joka panee ihmisen kiikuttamaan viimeiset markat pankkiin. Sitten tingitään viimeisistä leivänkannikastakin, sanoo Paula Jouppi.

Työttömyys on usein se viimeinen pisara, joka murtaa perheen kestokyvyn. Sukulaiset joutuvat maksamaan takaamansa lainat, perhe eristyy ja saattaa käydä niin, että se puolisoista, joka ei tuo penniäkään talouteen, lentää ulos.

- Perhe lamautuu ja luopuu hiljaa elämästä. Sosiaalitoimiston tukisysteemit auttavat, jos perheessä menee taloudellisesti edes joten kuten. Terapointi ei auta, jos ei ole leipää pöydässä, Jouppi sanoo.

Hänen mielestään nyt vietettävä perheen vuosi on kääntynyt irvikuvakseen: koskaan ei lapsiperheiden tuloista ole leikattu niin paljon kuin nyt.

- Tämä heijastuu lasten elinolosuhteisiin. Lapsat voivat huonosti hyvin useassa perheessä. Se ei näy vielä, mutta muutaman vuoden päästä ollaan vaikeuksissa. Voi myös odottaa, että tätä menoaa meillä on kerjäläisiä kaduilla ja hyväntekeväisyysjärjestöjen soppatykit kadunkulmissa, Jouppi ennustaa.

Työntekijät pakkolomalle

Jouppi ja Salo odottavat kaikkien asiakasennätysten rikkoon tavan tänä vuonna. Ensi vuoden kesään mennessä Hämeen työvoimapiirin alueella liki 30 000 ihmistä putoaa ansiosidonnaisen työttömyysturvan piiristä.

Sosiaalityöntekijöiden työt ovat

Paula Jouppille ja Heli Salolle ei oteta kesäloman sijaisia. Jonot kasvavat pitkälle syksyyn.

P. Angeleslevä

lisääntyneet ja jonot pidentyneet. Samaan aikaan työntekijät lomautetaan. Kesäksi ei oteta sijaisia.

- Annan jo toukokuussa aikoja pitkälle syksyyn. Olen kesäkuun lomalla, mutta kun ei ole sijaista, kesäkuulle ei voi antaa aikoja. Loman jälkeen on kaksinkertainen työ odotamassa, Heli Salo sanoo.

- Tässäkin talossa ovat päälliköt lisääntyneet kovasti viime vuosina. Asioiden tärkeysjärjestystä voisi vähän tarkemmin miettiä. Lomautukset ovat moraalittomia, Jouppi toteaa.

Masentuneiden ja suuttuneiden asiakkaiden paineet purkautuvat sosiaalityöntekijöihin. Odottamista on vaikea sietää, kun hätä on suuri.

- Lain mukaan sosiaalihuolto on annettava siinä laajuudessa kuin tarve vaatii. Asiakkaat voisivat kannella oikeuskanslerille, jos eivät saa lain mukaista kohtelua, Jouppi sanoo.

Hän toivoo asiakkaiden muistavan, että sosiaalityöntekijäkin on vain ihminen, jonka kestokyky on

rajallinen. Ketään ei odoteta hyvin vuoksi.

- Ihmisten pitäisi liittyä yhteen ja kiinnittää päättäjien huomiota näihin asioihin. Hallituksen poliittika tuhoaa sosiaaliturvajärjestelmän. Päättäjät ovat niin vieraantuneet tavallisesta kansasta, että eivät tajua, mihin tämä johtaa, hän toteaa.

"Uudistukset" katastrofi

Hallitus suunnittelee työttömyysturvan leikkaamista. Mm. Kelan maksamalle työttömyyspäivärahalta häviöllään 500 päivän kattoa.

- Aivan mielelön suunnitelma, sehän merkitsee katastrofia, sosiaalityöntekijät toteavat.

Työttömyysturvatoimikunnan esitysten mukaan myös nuorten mahdollisuuksia päästä työttömyysturvan piiriin leikattaisiin reilusti. Työttömyyspäivärahan saanti edellyttäisi vuoden työssäoloa kahden edellisen vuoden aikana. Työttömyyspäivära-

han piiristä putoaville maksettaisiin harkinnanvaraista työmarkkinatukea, joka olisi suurimmillaan työttömyysturvan peruspäivärahan suuruisen.

Nuorille työmarkkinoille tuleville työmarkkinatuen odotusaika olisi neljä kuukautta. Vanhempien taloudessa asuvilta tuesta leikattaisiin puolet pois.

- Nuorten pitäisi päästä omaan elämään, mutta miten se on mahdollista jos ei ole työtä eikä työttömyysturvaa, Jouppi kummastelee.

- Mistä neljän kuukauden odotusaikana saadaa tuloja, jos ei täällä. Jo nyt odotamme kauhulla koulujen päättymistä. Kouluista valmistuvat ja vielä opiskelevat ovat ilman kesätöitä ja rahaa. Jos he kaikki tulevat tänne, varmaan koko talo romahtaa, hän sanoo.

Valopilkut esiin

Espoon Leppävaaran aluekeskuksen sosiaalityöntekijä Arja Heinonen sanoo, että Espoossa oli kaksi vuotta sitten 250 työntöntä. Nyt heitä on 2500. Paineet viimeisjaisista elämisen turvaa, toimeentulotukea, kohtaan ovat kasvaneet rajusti.

- Ongelmana on työttömyysturvan peruspäiväraha, joka on ihan naurettavan pieni. Ei sillä voi elää. On aivan mielelönä suunnitella siihen vielä leikkauksia nykyisestä, Heinonen toteaa.

Ihmisten velkaongelmat ovat sitä luokkaa, ettei niitä sosiaalitoimi pysty paikkaamaan, sanoo Arja Heinonen.

Pelkkä raha ei ratkaisu

Sosiaalitoimistosta ei saa kovin suuria rahoja.

Espoossa yhden aikuisen ruokarahaa on 1363 markkaa kuukaudessa. Tämän lisäksi voidaan korvata asumiskulut (ei kuitenkaan lainanlyhennyksiä), tv-maksut, puhelinmaksut, sanomalehden tilausmaksu, kotivakuutus ja asunto- ja opintolainan korkoja.

- Usein rahalla on hyvin vähän tehtävissä, ihmisillä on sen verran suuria velkaongelmia.

- Sosiaalitoimistoon tuleva on yleensä asioinut jo muualla tätä ennen. Me ke- laamme asiakkaan kanssa yhdessä filmiä

sen verran taaksepäin, että nähdään, missä meni hakukseen. Päätehtävä onkin tilanteen organisointi eteenpäin, haetaan ne pienetkin valopilkut, sanoo Arja Heinonen.

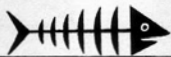
Hän on mm. koonnut alueensa työttömistä yksinhuoltajajäideistä kuuden äidin ryhmän, joka kokoontuu omatoimisesti. Kaikkien ryhmän naisten ongelma oli sosiaalisten verkostojen puute, yksinäisyys ja elämänhaluttomuus.

Nyt porukka miettii yhdessä, mitä muuta elämässä voi tehdä kuin odottaa työhön pääsyä. Elämisen laatu on kohentunut, vaikka taloushuolet eivät olekaan poistuneet.

TEKSTI: PÄIVI AHTIALA

P. Ahtiala

Työttömien tietopajat vireille Helsingissä

Helsinkiin on perustettu uusi työttömien yhdistys, joka aloittelee toimintaansa mm. virittelemällä Työttömien Tietopajat -opintoprojektia.

Syksyllä täydellä painolla alkavan Tietopajat-projektin ideana on se, että työttömät järjestävät mielekkästä opinto- ja koulustointainta muille työttömille.

Opintoaiheet valitaan eri alueilta, aina kädentaidoista ja harrasteista kielenopiskeluun ja yliopistotasoihin kurseihin asti. Opettajat saadaan työttömistä, jotka ovat eri alojen asiantuntijoita.

Psykologiaa, saksaa...

Ensimmäisinä aiheina Tietopajojen puitteisiin on koottu psykologian, saksankielen ja kirjallisuuden opintopiirit.

Tietopajojen puhelinnumero on 1605770/1.

Kriisipuhelin toimii jo

Helsingin työttömien kriisipuhelin tarjoaa kontakti- ja keskustelumahdollisuuden työttömäksi joutuneelle, joka saattaa tuntea olonsa hyvinkin ahdistavaksi.

- Tärkeää on nimenomaan se, että vastaajana toimivat työttömät itse, koska vain he voivat samaistua parhaiten hädessä olevien kohtalotovereittensa elämäntilanteeseen, korostavat puhelintoimintaan osallistuvat Suomen Punaisen Ristin edustajat.

Puhelintoiminta on toteutettu SPR:n ja Mielenterveysseuran avustuksella.

Toistaiseksi kriisipuhelinpäivystys toimii perjantai- ja maanantai-il-

Markku Kekäläinen.

Kesä kuluu lähinnä toiminnan suunnittelun ja virittelyn merkeissä. Syksyllä pelit on määrä avata tosi-mielessä.

Toimintalistalla on mm. monitoimikeskuksen perustaminen, Tietopajojen saaminen kunnolla liikkeelle, työttömien oikeusapu toiminnan aikaansaaminen sekä tiedotus- ja etujärjestötoiminnan kehittäminen. Ideoita kyllä pursuilee paljon muutakin, mutta voimavarat ovat vielä rajoittuneet.

- Omaehtoinen etujärjestötoiminta korostuu varmasti meidänkin toiminnassamme. Onhan tilanne nyt nurinkurinen kun milloin mikään taho ajaa mitä epäilyttävämpiä hankkeita työttömien nimissä, mutta työttömiltä itseltään ei kysytä mitään, Kekäläinen huomauttaa.

Hän kehottaa huolehtimaan tarkoin siitä, ettei työttömien ja työ-säolevien välille synny vielä pa-

Porissa Mikonkad

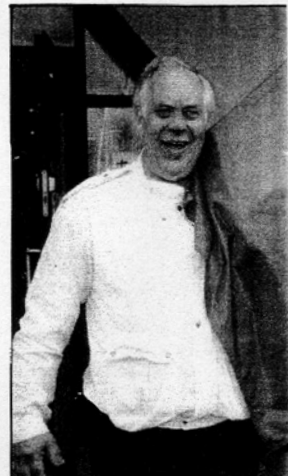
Porin seudun työttömät pitävät majaa Mikonkatu 21:ssä. Kaupunki on tarjonnut työttömille hyvät tilat. 240 neliön huoneistossa on tilaa juoda kahvia, rupertella ja pelailla.

Talvisaikana porilaiset pyrkivät monenlaista kerhotoimintaa: oli tanssia, viittomakieltä, ompelamista, kutomista ja luentoja monista työttömille tärkeistä aiheista. Talvelle pyörivät myös monet liikuntakerhot: kuntosali, lentopallo ja jalkapallo. Uimalippuja saa ostaa viiden markan hintaan.

Kesäaikana Porissa panostetaan retkeilyyn.

- Yhteiset retket ja matkat taas ovat hyviä yhteishengen rakentajia. Työttömälle on tärkeää saada henkistä tukea. Työön voi muutenkin hankalan tilanteensa lisäksi joutua lähiympäristönsä kadettimiksi. Ainakin täällä Satakunnassa on joskus semmoista, sanoo Porin seudun työttömien puheenjohtaja Reijo Mäkinen.

Työttömien toiminnassa alusta asti mukana ollut ja työttömien toimistossa velvoitetyötä tehnyt Pia Tapiola on samaa mieltä.

Vakavaa, vaan ei totista, tuumii Reijo

- Jotain aktiiviteettia täytyy olla kun joutuu työttömäksi. Ja on erittäin tärkeää, että joku selvittää työttömien asioita ja ajaa heidän etujaan, hän toteaa.

Työttömien tietotuvat lähössä liikkeelle. Suunnitelmia tutkimassa Helsingin Työttömien puheenjohtaja Markku Kekäläinen, varapuheenjohtaja Maija Korkee ja tietotuvat-taustaryhmän vetäjä Eila Salomaa.

Työttömät ovat saaneet Tietopajoilleen tukea sosiaali- ja terveysministeriöltä. Ministeriö perustanee hanketta varten kokeiluprojektin. Hanke liittyy myös periaatteelliseen kysymykseen työttömien toiminta-oikeuksista: projektilla kokeillaan sellaista käytäntöä, että kieltojen ja estelyjen sijasta yhteiskunta tukisi työttömien omaehtoista toimeliasuutta, tässä tapauksessa koulutus- ja opintotoimintaa.

Toistaiseksi ministeriö on palkannut projektin käynnistysvaiheen tueksi kaksi velvoitetyöllistettyä työntekijää sekä osoittanut toimistotilat HTY:n talolta Hakaniemestä.

taisin klo 18-22 numerossa (90) 694 2996.

Uusi jäsenjärjestö vireästi liikkeelle

Helsingin työttömät ry on Työttömien valtakunnallisen yhteistoimintajärjestön TVY:n uusi jäsenjärjestö.

- Pyrimme rakentamaan yhteistyöhön kaikkien pääkaupunkiseudulla toimivien työttömien ryhmien sekä muiden asiaan liittyvien tahojen kanssa, korostaa Helsingin työttömien yhdistyksen puheenjohtaja

hempaa kilpailutilannetta.

- Työttömien halventaminen uhkaa viedä siihen, että heidät pakotetaan kilpailemaan työn murusista ehdoilla millä tahansa. Tämä johtaisi samalla nykyistä rajumpaan palkkojen ja työehtojen polkemiseen, Kekäläinen varoittaa.

Helsingin työttömät toimivat Kampissa kaupungin järjestämässä Olotilassa, jonka käytösioite on Salomonkatu 19, rautaportista sisään ja poikua pitkin pihan poikki. Järjestön varapuheenjohtajina toimivat Timo Mäkilä ja Maija Korkee.

TEKSTI: RISTO ULJAS

Kuopion kulmilta

Jää lähtivät Kallavedestä tänä keväänä keskimääräistä varhemmin. Se vapautui kahleista, mutta samaa ei voi sanoa työttömistä. Joutoväkeen meistä kuuluu joka viides työkilainen. Eikä tarvita kovin suuria ennustajan lahjoja, kun voi ennakoita, että kesän aikana koko maassa meitä on jo puoli miljoonaa.

Talvi onneksi oli lauha ja kevät säiden puolesta aivan verraton. Kuopion kaupunki järjesti meille kevätkaudella erinomaisen tilaisuuksien sarjan. Kokosimme viikoittain yhteensä seitsemän kertaa aiheena "Työttömyys ja voimavarat".

Aiheen tähän kokoontumiseen antoi esityksemme "työterveyshuollon" järjestämisestä työttömille. Kaupunki ei katsonut siihen olevan varaa, mutta tarjoutui lievitämään

henkistä hätää. Asian otti hoitoonsa terveyskasvatussuunnittelija Laila Bunn ja hyvin ottikin.

Väkeä lappoi elokuvateatteri Kuvakukkon runsaasti. Neuvoja saatiin stressin ehkäisystä myönteiseen ajatteluun, liikunnasta terveelliseen ruokaan ja moneen muuhun väliin. Keskustelu lainchiti vilkkaana. Vähän väliä törmättiin kuitenkin siihen, että päättäjät eivät ole kuulemassa sanomiamme.

Tätä puutetta pyrimme korjaamaan ja järjestimme lopuksi vielä yhden tilaisuuden, johon kutsuimme kansanedustajia, kaupungin johtoa ja maakunnallisia vaikuttajia. Valitettavasti vain yksi kymmenestä kansanedustajasta ehti muilta kiireiltään tulemaan. Ilmeisesti työttömyys on monelle edusmiehelle ja naiselle yhtä pelättävä kuin tarttuva tauti. Siitä joukosta yritetään pysy-

tellä erossa. Mieluummin puuhailaan vaikka aloitteita, joissa vastustetaan koiran hännän työstämistä. Tämän aloitteen allekirjoitti 118 kansanedustajaa. Samaa aikaa käytyyn taisteluun työttömyysturvasta vain harva osallistui.

Nyt on kuitenkin kesä. Se hiukan helpottaa. Varasimme peruna- ja porkkanamaata, joten kesäksi on puuhaa ja toivottavasti talveksi syötävää.

Heinäkuun on Vinkkelä suljettuna, mutta elokuussa aloitamme jälleen. Ilmoitelkaa hyvissä ajoin, mitä otetaan syksyn ohjelmaan. Ajankohtaista tietoa tapahtumista pyrimme kertomaan sanomalehtien muistio/seurapalstoilla.

TEKSTI: UUNO KAUIHANEN

Forsso Ylös se

Forssan seudun työttömät perustivat yhdistyksen 27. päivää toukokuuta. Kansalaisiston ja seurakunnan kanssa yhteistyössä jo aikaisemmin alkanut työttömien toiminta tuli näin "virallistettua".

- Tärkeintä on saada ihmiset ylös sohaltaan ja liikkeelle, uuden yhdistyksen puheenjohtaja Raija Kinnunen luonnehtii tavoitteita. Sihteerinä toimii Veikko Raitanen ja varapuheenjohtajana Hannu Vuoremaa.

Forssalaiset työttömät ovat ol-

leet mukana työttömien toiminnassa jo ennen yhdistyksen perustamista. Aktiivisimpaan joukkoon on jo pitkäaikaa kuulunut noin 30 henkeä, mutta esimerkiksi ensimmäiseen Työttömän päivän -tapahtumaan seurakunnan leirikeskuksesta Klemessä ilmoittautui jopa 70 osanottajaa. Seuraavaan Työttömän päivän työttömät ovat kutsuneet työvoimaviranomaisia puhumaan siitä, mitä työttömän on lupa tehdä ja harrastaa, jotta hän vielä pysyy "työmarkkinoiden

Seinäjäki: Tango

Pohjalainen on "ittellinen" ihminen, sanovat seinäjokelaiset työttömät. Eli omat asiat pidetään omana tietona eikä varsinkaan vastoinkymsiä näydetä muille. Työön käy kaupassakin ruokatunnilla, jottei työttömyys tule naapurien tietoon.

Työttömien yhdistyksen sakkia taas ei näitä pohjalaisia perinteitä kunnoita. Yhteen kokoonmukaan joka tiistai ja hauskaa kuulemma on.

- Se on semmoista sosiaalista kanssakäymistä. On hyvä päästä neljän seinän sisästä pois, sanoo reilu vuosi sitten perustetun yhdistyksen sihteeri Sirkka Ylimäki.

Seinäjoen työttömällä on kaupungin antamat tilat Päivölänkadulla. Ajankohtaisten tiistaitteiden lisäksi työttömien toimistossa harrastetaan: on puutyö- ja autonkorjausta, ompelukoneita ja kangaspuut. Päivystävä puhelin vastaa arkipäivisin

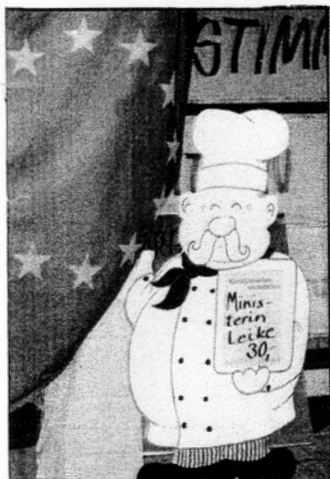
kello 10-14 välillä. Lisäksi työttömät ovat tehneet talkootöitä vanhainkodin kahviossa.

- Meillä on myös aika paljon

- Työttömien toiminta on myös sosiaali Ylimäki ja Pekka Niemi.

Illa mieli virkistyy

nen työttömien toiminnasta

Pia Tapiola perehtyi velvoite-työaikanaan työttömän asemaan ja oli työttömien toimiston tietopankki. Edelleenkin Pia on toiminnassa mukana ja opastaa

muita asioissa, jotka joskus ovat hyvinkin mutkikkaita.

Porin seudun työttömät ovat aktiivisesti pitneet yllä suhteita kaupunkiin ja työvoimaviranomaisiin. Kaupungintalolla on käyty tutustumassa puolin ja toisin.

— Moni hyväkin hanke kaatuu liikaan virallisuuteen ja byrokra-tiaan. Jos ei tunneta puolin ja toisin, tulee helposti väärinkäsityksiä, Reijo Mäkinen sanoo.

Yhteistyön ansiosta työttömien toimistoon on saatu kaksi työllis-tetty töihin. Palkan maksaa työvoimapiiri.

Seurakunta on myös tukenut työttömiä. Tulevaisuudessa pääs-tään ehkä järjestämään työttömi-en ruokailu seurakunnan palvelu-keskukseen. Reijo Mäkinen haa-veilee myös lisätiloista Mikonka-dulle. Vintiin on mahdollista rakentaa iso yleisötila, jos vain rahaa saadaan riittävästi kasaan.

Mäkinen ja Tapiola toivottavat kaikki kiinnostuneet mukaan Po-rin työttömien toimintaan. Ovet ovat auki ja jokaiselle tarjotaan kupponeen kahvia mielen virkistykseksi.

laiset: hvalta!

käytettävissä”.

Työttömät toimivat yhteistyös-sä kansalaisopiston kanssa. Opisto teki jokin aika sitten kyselyn, mitä työtön haluaisi harrastaa. Kyselyn pohjalta perustettiin erilaisia ”tee se itse”-piirejä, mm. tekstiili- ja puutyöpiiri, joita alan ammattilaiset vetävät. Piiri-en toiminta alkaneen taas syksyllä kansalaisopiston lukuvuoden myötä.

Uuden yhdistyksen puheenjohtajan mielestä yhdistyksen rooli on lähinnä koordinoida toimin-

taa. Näin työttömien toiminta Forssassa pysyisi tulevaisuudes-sakin erilaisissa enemmän tai vähemmän spontaaneissa ryhmissä kuten tähänkin saakka.

Yksi ongelma Forssan työttö-millä kuitenkin on: toimitilojen puute. Toistaiseksi tiloja ei ole löytynyt, vaikka asia koskettaa melkoisen suurta ihmisjoukkoa. Forssassa on 3600 työtöntä.

siivellä retkelle

virkestystoimintaa. Viime syksy-nä tehtiin ruskaretki Lappiin ja tänä kesänä on tarkoitus lähteä Norjaan, kertoo puheenjohtaja

Pekka Niemi.

Retkelle työtön pääsee mukai-pienellä omakustannushin-nalla. Matkat on rahoitettu myymällä tangomarkkinoiden aikaan kirkkokonserttien ohjelmia, joi-den tuotot on tilitetty seurakun-nan kautta työttömien retkirahas-toon.

Tärkeänä Seinjoella pidetään myös keskustelua ja vaikuttamis-ta työttömyyteen liittyvissä asi-oiissa. Kertomalla vaikka omasta tilanteestaan voi hälventää turhia luuloja, kuten että laiskat työttö-mät eivät muuta tee kuin makaa-vat, mutta rahaa tulee kuin suo-kuokalla, vähintään 15 000 markkaa kuussa.

Yksi ongelma seinäjokelaisilla on: näinkin laajaa toimintaa var-ten pitäisi saada palkattu työntekijä.

— Puoli vuotta hakemukset ovat olleet sisällä, mutta vielä-kään ei olla saatu päätoimista työllistettyä työntekijää, Sirkka Ylimäki toteaa.

kanssakäymistä, sanovat Sirkka

Velkaneuvontaa, autonkorjausta, näytelmäkerhoja...

Tampereen työttömien keskus avattu

Tampereen työttömien monitoimintakeskuksen avajaisissa riitti kiinnostuneita kävijöitä.

Tampereen työttömien monitoimintakeskus avattiin huhtikuun alussa. Siinä vaiheessa keskuksen tuhanteen neliometriin oli jo uponnut 1500 litraa maalia. Ja lisää menee, sillä toimisto- ja ravintolatilojen kunnos-tuksen jälkeen talkoot jatkuvat työpajojen rakentamisella.

— Neuvomme työttömiä ongelmista, jottei heidän tarvitse juos-ta luukulta luukulle. Vastauksia kysymyksiin saa nyt yhdestä paikasta — täältä, sanoi Tampereen seudun työttömien puheenjohtaja Seppo Vainio monitoimintakeskuksen avajaisissa.

Avajaisiin oli kokoontunut paitsi sanka joukko työttömien eri yhteistyötoimijoiden ja tiedotusvälineiden edustajia myös asiasta kiinnostun-ta työttömiä, jotka pistäytyivät tu-tustumassa uusiin tiloihin.

Perinteisten keiton ja kahvin lisk-si monitoimintakeskuksesta saa nyt yritysneuvontaa ja velkaneuvontaa. Keitto maksaa seitsemän markkaa ja pullakahvit viisi markkaa. Neuvonta ei maksa mitään.

Myös seurakuntien työntekijä on päivystysaikoina tavattavissa kes-kusteluapua varten. Keskuksessa voi myös osallistua maalaus- tai näytelmäkerhoon sekä erilaisiin keskusteluryhmiin.

Monitoimintakeskuksessa tehdään valtakunnallista työttömien Karenssisanomat-lehteä. Rakentei-la ovat atk-paja, autoverstaas, hieno-mekaaninen työpiste, puutyöverstaas ja valokuvauslaboratorio. Kangas-puille on oma soppensa.

Vainion mukaan ongelmana on, ett näin laajaa toimintaa ei pystytä pyörittämään ilman palkattua työvoimaa. Hän toivoi Tampereen kau-pungin vaikuttavan siihen, että kes-kuksen saataisiin edelleen työvoi-maa velvoitettyölistetyistä, vaikka

työllistämislakia vuoden alusta muutettiin. Monitoimintakeskuksen sane-raus tehtiin enimmäkseen talkoilla ja tamperelaisien ammattikoulu-laisen harjoitustöinä. Tampereen kaupunki antoi tilat työttömien käyttöön.

SEURAKUNNAN TUKI MERKITTÄVÄÄ

Ruokalan toiminnan nopealle käynnistymiselle oli seurakunnan 32.700 mk:n kalustolohjoitus rat-kaiseva. Seppo Vainio toteaa seurakunnan ja työttömien yhteistoiminnan olevan Tampereella esi-merkittävää.

Funkkistyylinen Tampereen työttömien monitoimintakeskus toimii myös työttömien valtakunnallisena päämajana.

Työttömät kirjoittivat 12 000 liuskaa

Työttömän tarina -kirjoituskilpailu tuotti 1200 eri tekstiä, joissa sivuja on yhteensä yli 12 000. Suomalaisen kirjallisuuden seuran kansanrunousarkiston ja Toimihenkilöjärjestöjen sivistysliiton jär-jestämän kirjoituskilpailun tu-lokset julkistetaan 23. kesäkuu-ta.

— Aineisto on upea. Mukana on erilaisia kuvauksia, on päivä-kirjoja, runoja ja sarjakuvia, joissa työttömät ja heidän per-heenjäsenensä pohtivat koke-

muksia arkipäivästään, kertoo kilpailun palkintolautakunnan sihteeri Ulla Piela.

Jos tekstit ovat hyvin monen-laisia, niin ovat niiden kirjoitta-jatkin. Eri ammatit ja elämän-alueet ovat hyvin edustettuina.

— Tämän tyyppisissä elämän-kertokirjoituksissa, joita meillä esim. eri ammateista on järjes-tetty, kirjoittajat ovat yleensä 20- ja 30-luvuilla syntyneitä. Työttömän tarinan kirjoittajat ovat selvästi nuorempia, 40- ja 50-luvuilla syntyneitä.

Vanhin kilpaan osallistunut on syntynyt vuonna 1896.

Pielan mukaan työttömien ta-rinat lähtevät usein liikkeelle siit-tä, kun lopputili on saatu. Kuvaa-taan tilanteen ahdistusta ja työt-tömyyden aiheuttamaa arvomaailman muutosta. Päittäjät saavat railakkaita kommentteja. Useat kirjoittajat myös kritikoivat työt-tömien asiasta kohtelua.

Työttömien tarina -kirjoituk-set jäävät kansanrunousarkis-toon tutkimuskäyttöön.

Yhteystiedot

Aktiiviset Työnhakijat
Joensuun Työttömät
TSL:n opintojärjestö
Kauppakatu 32
80100 Joensuu
p. 973-123 001
Fax 973-129 386
Alajärvi
Kaarlo Katonen
Valkontie 1
62900 Alajärvi
p. 966-2393

Alavuden Työttömät
Seppo Kannasoja
p. koti 965-22031

Anjalankosken
Työttömät
Kymenrannantie 33
46300 Anjalankoski
p. 951-325 4558

Espoon-Kauniaisten
Työttömät ry
Kotkatie 6 L 110
02620 Espoo
p. 90-597 766

Etelä-Karjalan
Työttömien tuki ry
Koulukatu 35
53100 Lappeenranta
p. 953-419 0229

Forssan Työttömät
Olavi Eloranta
Heikkankäki 7 B 35
30100 Forssa

Haukiputaan Työttömät
Jokelantie
90830 Haukipudas
p. 981-474 304
fax 981-475 561

Heinola
Veikko Lindberg
Journalpöytä 3
18100 Heinola
p. 918-153 345

Helsingin Seudun
Työttömät
Eteläinen Rautatiekatu
16 A, sisäpiha, liiketila 7
pj. Markku Kekäläinen
p. 90-8015933

Hyvinkään Työttömät
Hämeenkatu 6
05800 Hyvinkää
p. 914-251 548
Fax 914-251 446

Hämeenkyrön Työttömät
Mirja Ruikka
Vaiva
39100 Hämeenkyrö
p. koti 931-714 378

Hämeenlinnan Työttömät
Saaristenkatu 9 as 2
13100 Hämeenlinna
p. 917-533 963
Maija Pulli
Karhunkontie 24 F
13100 Hämeenlinna
p. 917-533 145

Iisalmen Seudun
Työttömät
Karjalankatu 5
74100 Iisalmi
Pirjo Kumpulainen
p. 977-17344

Ikaalisten Työttömät
Koskikatu 1
55120 Ikatra
p. 954-23 855
Reino Määttänen
Kuovinkatu 2
55400 Ikatra
p. 954-25814

Joroisten
Työttömät
Juhani Liuska
Suotie 3
79600 Joroisten
p. 972-72229

Juuan Työttömät
Elsa Ryyänen
Eevalantie 6 B 9
83900 Juuka
p. 976-72397

Järvenpään Työttömät
Katanotie 39
04400 Järvenpää
p. 90-287 236

Kajaanin Työttömien
Yhdistys
Kalevi Heikkinen
Maamiehenentie 1 as 10
87830 Narketaja
p. 986-132 450
(Rak.liit.tsto Reijo
Rönkkö)

Kalajoen Työttömät
Hannu Haapakoski
PI 79
85101 Kalajoki
p. 983-463 786

Kangasniemen
Työttöimintä yhd.
Hannu Ritvanen
Säyneitie 6
51200 Kangasniemi
p. 959-2725
Kankaanpään Työttömät
Raija Matilla

Karkkila
Mauno Vilen
Helatie 1
03600 Karkkila
p. 90-225 626

Kemin Seudun
Työttömät ry
Pj. Pertti Grönholm
Vähähaarankatu 4
94200 Kemi
p. koti 9698-61818

Kemion Työttömät
Leena Kuitinen
p. 925-21918

Kerava
Vesa Koivisto
Jurnalantie 3 A 10
04200 Kerava
p. 90-294 5350

Keski-Karjalan Työttömät
Leipurintie 3
82500 Kitee
p. 973-413108

Keski-Suomen
Työttömien Toimikunta
Seminaarinkatu 28
40100 Jyväskylä
Pj. Harri Helminen
p. 941-624 983

Kokkolan Työttömät
Huhdantie 60 C 2
67100 Kokkola
Ilari Kurppa
p. 968-19235

Kotkan Työttömien
Toimikunta
Opistonkatu 4
48100 Kotka
p. 952-184 208

Kouvolan Työttömät
Pentti Immonen
Verkkokatu 4
45140 Kouvola
p. 951-256 420

Kristinan Työttömät
Ikares ry
Salantie 113
64100 Kristina
Pj. Elisa Aaltonen
Tsto Ma-ke
962-221 3167

Kuopion Seudun
Työttömät
Kauppakatu 46
70110 Kuopio
p. 971-263 3181

Kuortane
Timo Marttila
Tervatie 1 B
63100 Kuortane

Kurikka
Matti Syrjä
Pajupolku 2 A 6
61300 Kurikka

Lahden Työpaja 92
Rauhankatu 2
15110 Lahti
p. 918-781 9156
p. 918-529 343

Lempälän Työttömät
p. 931-374 4307
Pirjo Aittokallio
p. 931-375 0743

Lieksan Työttömät
Pirjo Heikkinen
Savotankatu 14
83900 Lieksa
p. 975-521645

Loijan Työttömien
Toimikunta
Lampinkatu 5 A 3
06200 Lohja
p. 912-201 221

Loimaan Työttömät
Irma Kopo
Sarttie 6
32210 Loimaa kk
p. 923-27535

Länsi-Helsingin
Työttömät
Jaana Löppönen
Parivaljakontie 6 B 26
00410 Helsinki
p. 90-5664580

Maskun Työttömät
Kaino Korhka
p. 921-819 362

Mikkelin Seudun
Työttömät ry
Airopolku 6 A 4
50170 Mikkeli
p. 955-360 081
Matti Virnes
p. 955-212171

Mynämäen Työttömät
Marja-Liisa Länsiaho
p. 921-708 015

Nastolan Työttömät ry
Markku Rautola
Kauppatie 3
p. 918-631 525

Nivalan Työttömät
Ponkkiontie 65
85580 Karvosa
p. koti 983-447 149
(p. työ K-keskus 963-442
999)

Nokian Työttömät
Haavistontie 1
37100 Nokia
p. 931-418 438
Terttu Lehtilaho
Raiskionpolku 18
37240 Linnavuori
p. 931-403 917

Nurmesen seudun
Työttömät
Risto Syvänen
Puroonkoulutie 5
75500 Nurmes
p. 976-22067

OTA Oulun Työttömien
Oma-Apu
Nahkatehtaankatu 7
90100 Oulu
p. 981-311 5351
Peikka Nöjd
Tornipolku 14 A 16
90100 Oulu
p. 981-376 043

Oulunsalon Työttömien
Aktiivointi
Piiikujat 2 F 22
90460 Oulunsalo
Siht. Anneli Kollera
p. 981-520 9486

Paraisten Työttömät
Kristen Sundqvist
p. 921-884 719

Parkanon Työttömät
Matti Viitala

Parolannummi
Hannu Oksanen
Nihatulla
13700 Parolannummi
p. 917-712 421

Piikkien Työttömät
Seija Harjamäki
p. 921-895 694

Pulkkilän Työttömät
Raimo Nikumatti
Ruumentie 92600
Pulkila
p. 985-21565

Pöytyän Työttömät
Riitta Siivonen
p. 921-868 658

Raahen Työttömät
Matti Ruokola
Kauppakatu 64 A 1
9200 Raahne
p. 982-221834

Rauman Seudun
Työttömät
Savinkatu 10
26100 Rauma
p. 938-834 3038

Rautavaara
Matti Korhonen
Kuusitie 5
73900 Rautavaara
p. 977-81276

Renon Työttömät
Pj. Antti Iirola
14300 Renko

Rovaniemen Seudun
Työttömät
Maakuntakatu 4
96100 Rovaniemi
p. 960-345250

Rovaniemi
Alla Matoro
Korvenrauta 2
96300 Rovaniemi
Tsto p. 960-318 679
Fax 960-318 041

Saarjärven työttömien
toimikunta
43270 Kalmari
p. 944-38857

Seinäjoen Seudun
Työttömät
Päivöläntie 23
60120 Seinäjoki
p. 964-416 2763
Pj. Pekka Niemi
p. koti 964-414 7111

Sodankylän
Työvoimareserviläiset
Pj. Reijo Kuokkanen
Poromiehitie 5
99600 Sodankylä
p. 9693-14273

Someron Työttömät
Timo Palmu
Tehdaskuja 3 A 4
31400 Somero
p. 924-46467

Sonkajärvi
Asko Julkunen
Haukkitie 1 A 7
Sonkajärvi
p. 977-62119

Tampereen Seudun
Työttömät
Vuolteenkatu 11
33100 Tampere
p. 931-142 869,
222 3389
Fax 931-142 869

Toijalan Työttömät
Pj. Timo Laurokorpi
Petsamontie 36
37800 Toijala
p. koti 937-24130

Tornion Työttömät ry
Kemintie
Erkki Elo 9698-41008
p. 9698-41139

Turun Seudun Työttömät
Puistokatu 2
20100 Turku
p. 921-500 727

Työttömien
valtakunnallinen
yhteistoimintajärjestö
TVY ry

Toimisto Vuolteenkatu 11
33100 Tampere
p. 931-222 3389
pj. Mikko Immonen
Joentaustantie
23100 Mynämäki
p. koti 921-708 248

TVY:n Porin osasto
Mikonkatu 21
28100 Pori
p. 939-414695

Uudenkaupungin
Seudun Työttömät
Vuorikatu 15
23500 Uusikaupunki
p. 922-841 8648

Vaajakoski
Merja Mättö
Vaajakoskentie 127 A 11
40800 Vaajakoski
p. 941-688 927

Vaasan Seudun
Työttömät
SAK:n piirisiht. Erkki
Varpula
p. 961-168 686
Anna-Maija Perkkalainen
Vöyrintie 25
66500 Vähäkyrö

Valkeakoski
Esko Laakso
p. 937-43739
Paikallislajari, pj.
Jukka Jokela
p. työ 937-88552
Haavisto
p. 937-48607

Vammalan Työttömät
Satu Reunanen
Toijalankylä
38100 Kaariku
p. koti 932-34162

Vantaan Työttömät
Leinikkitie 22
01350 Vantaa
Siht. Soile Sillanmäki
p. 90-674 3602

Varkaus
Sinikka Kaukonen
p. 972-28270
"Kansankuppila"
Pirtinrauta 4
78200 Varkaus

Vihdin Työttömien
Toimikunta
Hannankatu 2 C 19
03100 Nummela
p. 90-222 3754

Viialan Työttömät
Pj. Satu Lehtinen
Keskuskatu 7
37800 Viiala
p. 937-34272

Vuosaaren Työttömät
Pirkko Kyöcking
Haapasarentie 2 A 20
00960 Helsinki
p. 90-313104

Vääksy
Heikki Raita
Aaponpolku 10
17200 Vääksy
p. 918-660038

Ylöjärven Työttömät
Eine Jokinen
p. 931-495 310
Matti Vilen
p. koti 931-481 543

Yhteystiedot:
Äetsä
Esko Rintala
p. koti 932-35859

Helge Kaalinkoski
17220 Pietilä
p. 918-676 726

Risto Kuoppa
Kp 3
16800 Koski HI

Eero Saranki
23450 Lokalahi
p. 922-30305

Lamino oy on palkannut 60 uutta työntekijää viime vuoden kevään jälkeen.

Lamino työllistää Ylöjärvellä

Tammerkosken nuorkauppakamari myöntää vuosittain pirkanmaalaisille yrityksille työllisyyspalkinnon. Tänä vuonna palkinnon sai ylöjärveläinen Lamino oy, joka on osa Pilkington-lasikonsernia.

Tuulilaseja valmistavan Lamino työllistää 350 henkeä, joista 60 on palkattu laman joi aletta, viime vuoden kevään jälkeen. Tuotannosta 90 prosenttia menee vientiin.

Ylöjärven tuulilasitehdas on liikevaihdoltaan suurin Laminon kolmesta tulosyksiköstä. Laminon tuulilasien johtaja Markku Penttilä panottaa hyvän kilpailukyvyyn merkitystä työllistävästä tehtaasta. Silti lähes pelkkään vientiin keskitettyä yrityksen taikasanan ei ole pelkkä devalvaatio.

Kun yrityksen rakenteet ovat kunnossa, tuotantoprosessiin, tuotekehittelyyn ja henkilöstökoulutukseen satsataan riittävästi, on myös kilpailukyky kunnossa ja markkinat vetävät, Penttilä sanoo.

Japanilaiset esikuvina

Lamino keskittyy tuotannonsa ns. varaosatuuiliasien valmistukseen. Suuria, eri auto-tehtaille valmistettavia sarjoja ei ole muita kuin saksalaisen Mersun kuorma-autoihin valmistettavat tuulilasit.

Laminolaisten esikuvina ovat - ketkäpä muutkaan - kuin japanilaiset.

Japanilaisten luoma joustava, kevyt tuotantomalli mahdollistaa tuulilasien valmistamisen kilpailukykyisesti jopa hyvin pieninä sarjoina, jotka

voidaan toimittaa nopeasti ja joustavasti, sanoo Penttilä.

Nuoria kesätöihin

Laminon tuulilasitehdas työllistää parikymmentä nuorta kesätöihin. Lisäksi useilla teknikko- ja insinööriopiskelijoilla on ollut mahdollisuus tehdä opinnäytteensä tehtaan suojissa.

Nuorten palkanalennuksiin Laminon ei Penttilän mukaan ole tarvinut lähteä. Nuorten palkat ovat sopimusten mukaisia.

Penttilän mielestä kuitenkin palkanalennuksilla kotimarkkinateollisuusdessa voi olla piristävä, nuoria työllistävä vaikutus.

Ydinvoimasta potkua

Johtaja Penttilän mielestä velkaelvytys ei pidemmän päälle ole järkevää. Sen sijaan viidenneellä ydinvoimalla voisi hänen mielestään olla kotimarkkinoina piristävä vaikutus.

Viidennen ydinvoimalan rakentaminen lisääisi kotimaisen teollisuuden investointilukkuutta ja tätä kautta parantaisi myös työllisyyttä, Penttilä sanoo.

TEKSTI JA KUVA:
PEKKA ÄNGSLEVÄ

Keskustellaan

SE AUTTAA ETEENPÄIN

Seurakunnan työntekijä päivystää tiistaisin klo 12.00-15.00

Tampereen työttömien
monitoimikeskuksessa
Vuolteenkatu 11

Oma firma perusteilla?

ÄLÄ TEE KAIKKIA
MAHDOLLISIA VIRHEITÄ.
Ilmaista yritysneuvontaa
Tampereen työttömien
monitoimikeskuksessa
Vuolteenkatu 11
joka maanantai.
OTA YHTEYTTÄ!

Kaunis Veera on entinen työssäkäynyt, nykyisin työtön nainen, joka yhteiskunnan hänen osalleen antamasta, toivottavasti pikaisesti ohimenevästä osasta eli palkkatyön puutteesta huolimatta jatkaa elämänsä ilojen etsimistä, ystäviensä tapaamista ja silloin tällöin matkusteluakin ja tietää vaikeuksien olevan voittamista varten.

Kaksin kauheampi

"Voiko ihanammin aamu enää alkaa, onko ihanampaa niinkuin on tää... sinä siinä vierellään..." "Turpa tukkoon!" Näin alkoi aamu kylpyhuoneessamme, missä tällä erää kohtasivat koulunnousut tyttöni suihkussa ja mieheni vessanpöntön ääreen kontilleen kouristuneena. Mieheni ei suinkaan ollut terästytynyt ja aikoi viimeinkin pitää kiinni sopimuksestamme, että nousemme edes ylös lasten mennessä kouluun. Ei, hän mäikähtäisi kohta hikisenä takaisin toiselle puolelle sänkyämme, jonka lakanatkin tuksuivat hänen edellisen ilansa viinoille.

Nousin pelkässä yöpaidassa keittämään lapsille teetä ja itselleni kahvia. Etsiessäni käsilaukustani aspiriinia, jota mieheni kohta pitäisi ainoana ravintona tiellä takaisin elävien kirjoihin, huomasin kalenterini kaikkien purkkapaperiden, tupakanmurujen ja puuterinpölyn sekaan nukahtuneena. Niinpä, oltiin tullu näin pitkälle, mietin selaillessani sivuja, joille enää harvoin oli kirjoittamista: en ollut kahteen viikkoon repäissyt ajankulua kuvaavia reititetyjä puoliympyröitä kalenterin sivujen alareunoista.

Ihminen kestää hyvin kauppaan taas kerran ostamatta unohtuneen vessapaperin, kahvipurkin pohjalla tyhjässä koliseva annosluikkakin saa vain lyhyen kirosanan löytäjälleen aamulla, unohtunut kalenteri tai kaksi päivää vain lapsille viestejä välittävä puhelinkin menettelee aika ajoin, jopa silloin tällöin päänsä täyteen velävä aviomieskin - siinä ja siinä - ponnistuksen kautta oppii suhtautumaan omaan työttömyyteen ohimenevänä painajaisena, mutta: me molemmat ilman työtä, se ottaa pannaan.

Esimerkki yksi: olet nainut tavallisen juttieinarin. Ihan omasta tahdostasi. Sait sen, mitä olisi voinut odottaakin jos olisit tutustunut suomalaisen miehen elämään lähemmin: työ, työ ja työ. Kotona sohva, telkkari ja kaljapullo. Pirteimpinä päivinä kavereitten kanssa talleille, kalaan tai kaljalle. Palkkapäivinä koskis ja hymy sinulle, erikoiskouraisut kohta kaksikymmentä vuotta palvelleessa aviovuoteessa. Nyt työ, työ ja työ puuttuu. Siitä ei saa puhua, sen puutetta voi kirotta kerran perjantaisa. Aikataulu keittiöstä sohvalle on aientunut viidellä tunnilla, usua automalleja esittelevien mainosten ajaksi pitää kauko-ohjain muistaa lykätä lähelle miehen kouraa, joka koko painolleen vaihtaa kanavaa.

Esimerkki kaksi: hän on nainut sinut. Ihan omasta tahdostaan. Hän sai sen, minkä halusikin; näin hän yhä kerran kuussa peittojen alla todistaa. Naisen, joka hoitaa työnsä, jonka on kai pakko pölähtää keittiössä joskus yöstä myöten muiden naisten kanssa, vaimon, joka hoitaa lapses ja tekee kotiruokaa eikä veivaa "kaupan kanistereista jotain sahaajuhomossöö" paistinpannuun. Nyt tuolta naiselta puuttuu työ. On itse asiassa puuttunut kauemmin kuin hänellä. Hän ihmettelee, miksi vaimo vaikeoi: onhan kotona tekemistä. Jo lisää voi keksiä: pojalle vois vaikka ommella itse paidat, kun se hankkii niin tuhattoman kallista kaupasta.

Että ottaa pannaan. Ensimmäinen ajatus on: miehelle pitäisi saada töitä. Ja sitten muistaa, miten vähän siitä on jaossa: täytyy saada itselle töitä. Mutta sitä mies ei kestäisi, että vain minä... Kestäisikö? Tämä on sellainen aamu, ettei uskalla edes kysyä. Pistän aspiriinin vesilaseineen sängyn viereen ja keittiön pöydälle lapun: "Käyn työvoimassa. Tuun puolitua päivin. Pistä rymimakkarat pannaan, jos tulee nälkä."

SUOMEN KEMISTILIITTO -
KEMISTFÖRBUNDET I FINLAND R.Y.

SUOMEN KEMISTILIITTO RY on Akavaan kuuluva kemistien ja luonnontieteellisen tutkinnon suorittaneiden ammattijärjestö, joka on perustettu vuonna 1945 Jäsenille tarjolla

- Työsuhdeturvaa
- Työttömyysturvaa
- Työnvälitystä

Suomen Kemistiliitto ry
Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki
puh. (90) 15021 vaihde, fax (90) 142208

KUNTA-ALAN
AMMATTILIITTO KTV ry

KOMMUNSEKTORNS FACKFÖRBUND KAT RF
Kolmas linja 4, PI 101, 00531 Helsinki
Tredje linjen 4, Pb 101, 00531 Helsingfors
Puhelin/telefon: vaihde/växel (90) 770 31
Telefax: (90) 770 3397 (Hallinto/Förvaltning)
Telefax: (90) 770 3410 (Tiedotus/Information)

Kirjoita postikortti!

Työtön on ihminen, julistaa Työttömien valtakunnallisen yhteistoimintajärjestön painattama postikortti. Muita korttien aiheita ovat klassinen ruusuonnittelu ja kaksi pienokaista, jotka toivovat vanhemmilleen töitä. Neljännessä kortissa "olis kirveellä töitä".

Kortteja myydään työttömien toiminnan tukemiseksi. Niitä saa ostaa ja tilata itselleen tai myynnin Työttömien valtakunnallisen yhteistoimintajärjestön toimipaikasta Tampereelta. Osoite on Vuolteenkatu 11, 33100 Tampere ja puhelin 931-142869.

AUTO- JA
KULJETUSALAN
TYÖNTEKIJÄLIITTO
AKT

Eilen työssä,
tänään työtön.

Huomenna työssä?

PAPERITYÖVÄEN TYÖTTÖMYYSKASSA

LAMINO OY

TYÖTÖN? LOMAUTETTU? UHANALAINEN?

KESKUSTELLAAN
SE AUTTAA ETEENPÄIN

SEURAKUNTIEN YHTEISKUNNALLISEN TYÖN
TYÖPAIKKASIELUNHOITAJAT TAVATTAVISSA
ARKISIN KLO 10-12 SEKÄ SOPIMUKSEN MUKAAN
SATAKUNNANK. 11 A, 5. KRS., TAMPERE,
PUH. VAHDE 190 111.

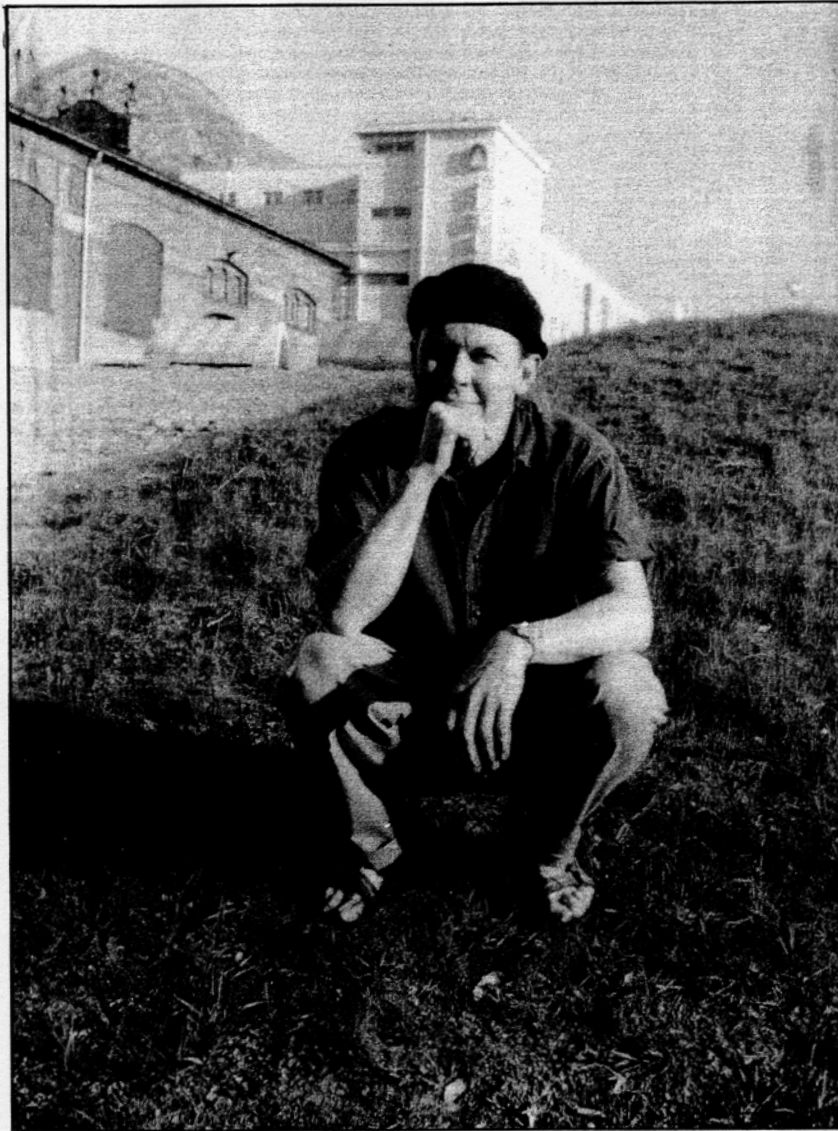
KIVIKAUDELLE KAIKKI
OLI VIELÄ TOISIN

Kivikausi, pronssikausi, rautakausi: vähitellen ihmiset tajusivat, ettei mastodonttiakaan kannata yksin metsästä. Tajuttiin, että yhteistyö tuo tuloksia. Järjestäytyminen alkoi. Samoin järjestäytyminen ammattiliittoihin tuo voimaa, etuja, oikeuksia, turvaa - järjestäytyminen on keino välttää talletuksi tuleminen. Metalliliitto on Sinun ammattiliittosi. Kysy lisää työpaikkasi luottamusmieheiltä tai Metalliliitosta (90) 770 71. Järjestäytyminen kannattaa.

METALLILIITTO

J.Karjalainen: Ihmisistä saa energiaa

A. Nevola/Finna

Vaikka ajat ovat muuttuneet siitä, kun J. Karjalainen kaksitoista vuotta sitten julkaisi ensimmäisen levynsä, miehen musiikkityyli ei ole. Hän soittaa edelleen bluesin ja kantrin sävyistä poppia kehyskertomuksena rakkaus – sitä kautta koko elämä.

Karenssisanommat tapasi J. Karjalaisen kiertueella, joka esittelee hittejä vuosien varrelta uusilla sovituksilla. Se on myös kiertue, jonka nuorimmilla kuuntelijoilla ei ole välttämättä selvillä, kuka lauloi "kolmesta cowboysta".

Heti aluksi entinen copywriter, nykyinen keikkamusiikkio ja lauluntekijä Karjalainen korostaa, miten tyytyväinen saa olla, etteivät ihmiset ole unohtaneet häntä.

– Jo viime vuonna, kun Tähtilampun alla -levyni vei meidät uuden pienen bändin kanssa kiertueelle, ihmisiä oli keikoilla valtavasti. Niinhän se yleensä menee, että joskus on enemmän ja joskus vähemmän suosiotta tälläkin alalla. Olin lopettanut juuri Mustat Lasit -yhtyeen enkä ollut ollenkaan varma, miten kävisi, tunnustaa vaatimaton Karjalainen.

Ikävät asiat unohtuvat

– Nyt olemme olleet keikalla kolmisen viikkoa havaitaksemme saman asian: yleisö tulee katso-

maan niinkuin ennenkin. Yleensä meillä on bändin poikien kanssa tapana mennä baariin juttelemaan ihmisten kanssa. Aika vähän siinä tulee puhetta mistään synkistä – jos ei ole työtä tai menee huonosti. Ehkä se on niin, että kun tullaan konserttiin, ei haluta ajatella ikäviä asioita, Karjalainen kuvailee yleisöään. Bändin pojat taas ovat nimeltä mainiten Janne Haavisto (rummut), Mikko Lankinen (kitara), Matti Pitsinki (urut) ja Pekka Gröhn (basso).

J. Karjalaisen oma voimanolähde löytyy sekin ihmisistä.

– Ei tarvitse olla kuin pari hyvää tyyppiä yleisön joukossa ja bändi soittaa hyvin – se saattaa tuntua elämää suuremmalta. Joku sattaa tosin ajatella, että "tuokin tuolla lavalla, sillä on aina hyvä meininki, se ei tiedä vaikeuksista yhtään mitään". Mutta olen sitä mieltä, ettei elämä ole koskaan kovin helppoa.

Lavalla kaikki unohtuu, kun ehmistä saa energiaa, Karjalainen tilittää.

Yksinkertaisuus valttia

Jos joku etsii muutosta Jukka Karjalaisen musiikista, se löytyy lähinnä sanoituksista ja ajattelusta.

– Tiettyä naivismiakin on jäljellä, mutta ehkä sitä yrittää tehdä enemmän lauluja, joilla olisi jotain merkitystä – rakkausaihe lauluissahan on vain kehyskertomus kaikille muille asioille, kertoo lauluntekijä.

– En pystyisi enää levyttämään kappaleita, jotka olisivat pelkästään irrotelua. Toisaalta tässä se vaikeus juuri on: pitäisi olla samalla rento ja hauska ja silti laululla pitäisi olla joku idea ja merkitys... Yksinkertaisuus on aina hyvä asia,

sanoo Karjalainen ja vetää esin yllättäen ihailunsa Bob Dylania kohtaan.

– Se ottaa kitaran käteen ja alkaa laulaa.

En halunnut koskaan rocktähdiksi

Vaikka J. Karjalaisen voi lukea Suomirokin eliittiin, hän katsoo tekevänsä vain omaa "juttuaan", kutsusummattia.

– Olisin voinut ansaita elantoni tekemällä mainoshommiakin, mutta sain mahdollisuuden valita – tilanne, joka kaikille ei tule kohdalle. Tärkeämpää on se, mitä todella haluaa tehdä. En ole koskaan halunnut rocktähdiksi tai bisnesmieheksi – bisinteko on minun juttu ja kaikki muu on lieveilmiötä.

J. Karjalaista huvittaa, että rock on tiettyllä tavalla edelleen lainsuo-

jatonta työtä.

– Tekijänoikeuspisteitä saa vähemmän viihde-, iskelmä-, pop-, ja tanssimusiikista kuin esim. jazz- tai klassisesta teoksesta. Sitten keksittiin vielä tämä arvoniävero, jonka kautta luodaan eriarvoisuutta ns. kamarikeliposen musiikin ja nuorten tyyppiin luoman rokin välille, hän kertoo.

– En tiedä, miten musiikkini rakentaa suomea tai maailmaa, mutta toivottavasti se antaa ihmisille tänäkin aikana hyviä fiiliksiä. Henkistä puolta – se on yhtä tärkeää kuin hoitotyö tai talojen rakentaminen. Tämä homma on nyt langennut minulle, sanoo J. Karjalainen ja lähtee tekemään hikistä työtään sisälle kuumaan tamperelaiseen musiikkiklubiin.